

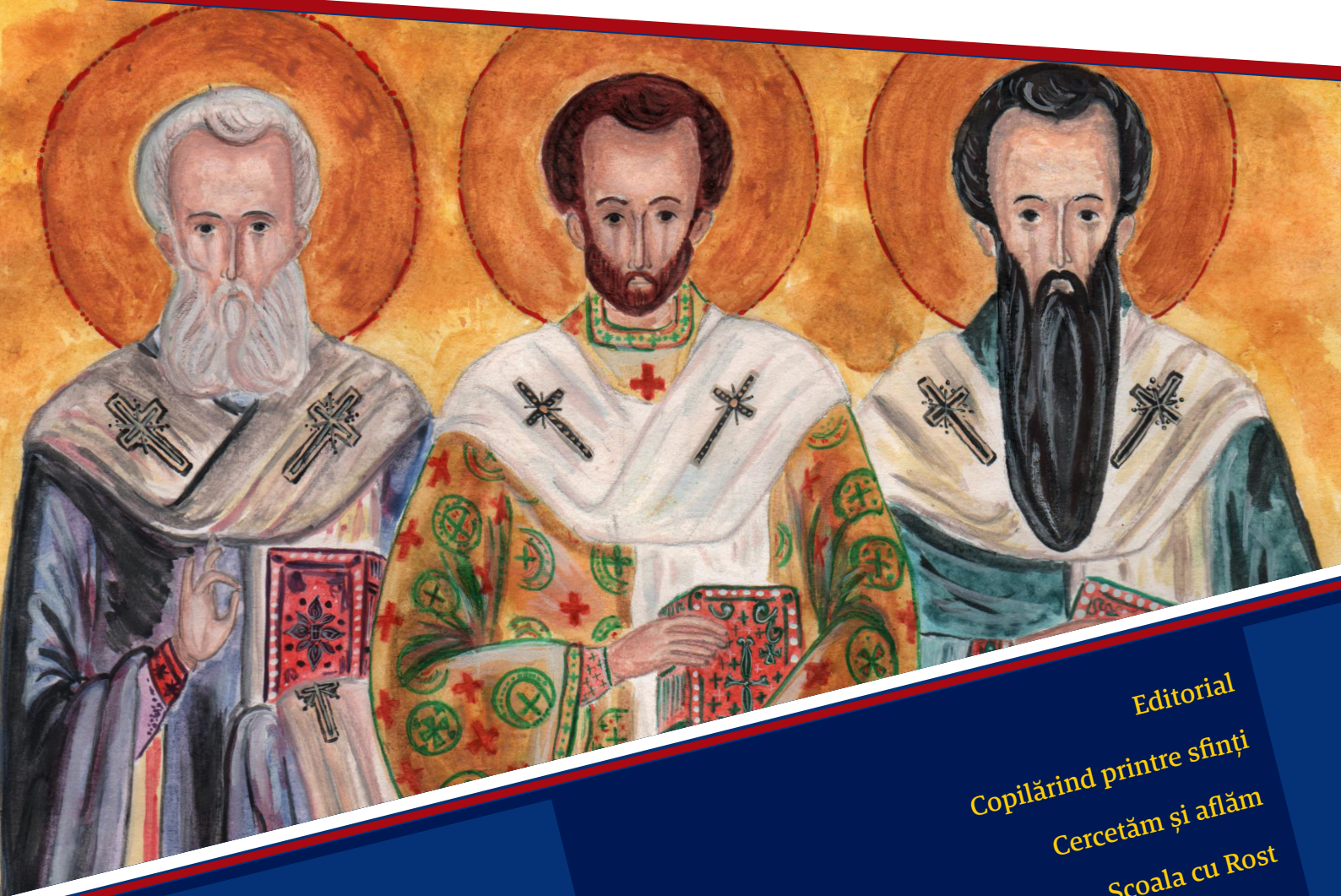
Revistă Semestrială a Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”

Școala Noastră

Școală primară Gimnaziu Liceu

numărul 2
anul 2020

Număr aniversar

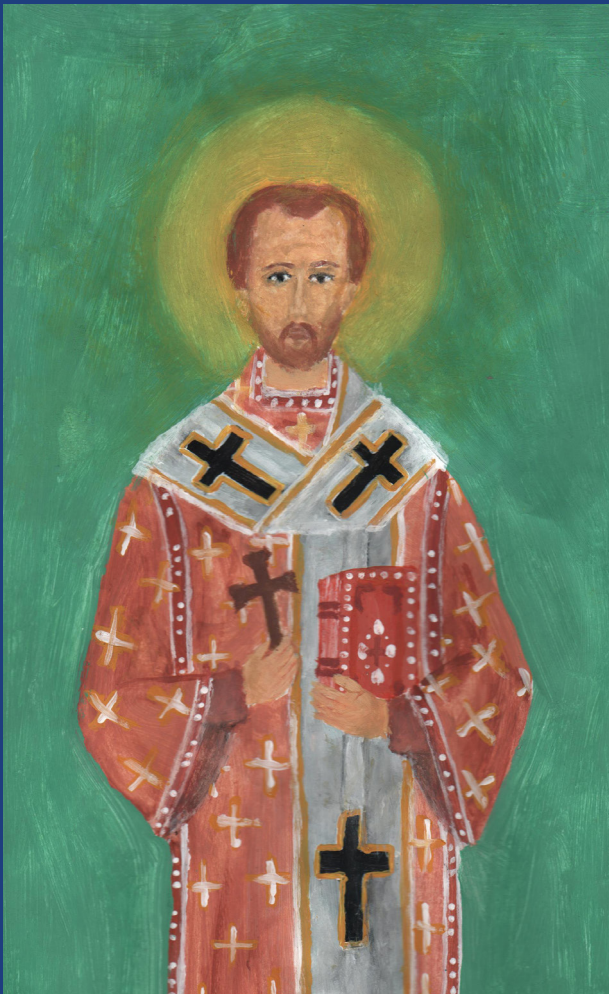
Editorial
Copilărend printre sfinți
Cercetăm și aflăm
Școala cu Rost

Sfinții Trei Ierarhi, întreit sfinți, călăuzitori și
mari învățători ai lumii

Trei și unu, după exemplul Sfintei Treimi
Așa grăit-a Dumnezeu, prin Sfinți - Omilia a
XXII-a către tineri
Cugetare sau când porumbeii bat în geam
Ce este prietenia

Dacă m-aș întâlni cu Sfinții Trei Ierarhi
Există un folos al scrierilor profane?
Să nu nesocotim roadele științei!
Gura lui Hristos, cea dulce glăsuitoare
Nunta din Cana
Sfinților Trei Ierarhi, cu credință și cu dragoste
Careul Sfinților (Rebus Sfinții Trei Ierarhi)
Știați că...

Academia Duhovnicească
Momi, educația actuală și Sfinții Trei Ierarhi
Zorii Școlii noastre
„Surâsul copilăriei”, a IV-a ediție
Concursuri și expoziții de artă pentru copii și
tineret
Cum au ilustrat elevii LTSTI „Copilăria lui
Beethoven”

3 Editorial

Sfinții Trei Ierarhi, întreit sfinți, călăuzitori și mari învățători ai lumii

7 Copilăind printre sfinți

Trei și unu, după exemplul Sfintei Treimi
Așa grăit-a Dumnezeu, prin Sfinți - Omilia a XXII-a către tineri
Cugetare sau când porumbeii bat în geam
Ce este prietenia
Dacă m-aș întâlni cu Sfinții Trei Ierarhi
Există un folos al scrierilor profane?
Să nu nesocotim roadele științei!
Gura lui Hristos, cea dulce glăsuitoare
Nunta din Cana
Sfinților Trei Ierarhi, cu credință și cu dragoste

21 Cercetăm și aflăm

Careul Sfinților (Rebus Sfinții Trei Ierarhi)
Știați că...

23 Școala cu Rost

Academia Duhovnicească
Momi, educația actuală și Sfinții Trei Ierarhi
Zorii Școlii noastre
„Surâsul copilăriei”, a IV-a ediție
Concursuri și expoziții de artă pentru copii și tineret
Cum au ilustrat elevii LTSTI „Copilăria lui Beethoven”

editorial

de Pr. Dr. Vasile Gavrilă

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, pe care o împlinim prin Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, prin rugăciunile pe care le înălțăm către Tronul Preasfintei Treimi, are o semnificație deosebită, copleșitoare, pentru noi și pentru întreaga lume.

Nu este o exagerare când spunem că sărbătoarea închinată Sfinților Trei Ierarhi are, deopotrivă, o importanță și un impact universal pentru întreaga creștinătate pentru că,

la un moment dat, dascălii de teologie ortodoxă au hotărât să pună toate școlile și facultățile de teologie ortodoxă, din întreaga lume, sub patronajul acestor trei mari sfinți.

Gestul acesta are o semnificație deosebit de profundă, întrucât arată că cei care se pregătesc să

călăuzească lumea către Împărăția lui Dumnezeu, slujitorii Bisericii, sunt călăuziți, în mod deosebit, prin rugăciunile, teologia și învățătura Sfinților Trei Ierarhi.

În fiecare zi, când se săvârșește Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, se săvârșește Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie alcătuită, gândită, trecută prin mintea, prin inima, prin ființa acestor mari ierarhi - Vasile și Ioan; dar și a lui Grigorie, pe care nu îl putem despărți de Vasile și care, așa cum mărturisește el însuși, în prietenia cu Vasile, nu se întrecea pentru întâietate, ci pentru a acorda întâietate celui alt.

Parcă și de data aceasta, Sfântul Grigorie, care a alcătuit el însuși o liturghie, dă întâietate, în conștiința Bisericii, Sfântului Vasile, de aceea spunem că atunci când săvârșim Liturghia scrisă de Sfântul Vasile, evident ca un glas al întregii Biserici, pare că săvârșim și Liturghia Sfântului Grigorie.

„Voi sunteți sarea pământului”

M-am gândit ca, în gândul pe care îndrăznesc să vi-l pun la inimă, să pornesc de la cuvintele Scripturii, foarte înțelept alese pentru Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, din Evanghelia după Matei, capitolul al V-lea, începând cu versetul 14, și anume, de la faptul că Mântuitorul Hristos le zice ucenicilor că ei sunt lumina lumii, sarea pământului; de aceea am spus că este foarte important și haric gestul acesta, de a pune școlile teologice sub patronajul celor mai luminați oameni ai creștinătății și nu numai.

Așadar, spune Mântuitorul Hristos că oamenii aprind lumina nu ca să o pună sub obroc, ci să o pună sfeșnic, ca să lumineze lumea. Tot așa, și Sfinții Vasile, Grigorie și Ioan sunt făclii aprinse de Dumnezeu și de întreaga cultură și înțelepciune a umanității de până la vremea lor. Și, ca unii care s-au născut la un hotar al existenței noastre, ei aprind, din acel moment, lumina cunoștinței, înțelepciunii, spiritualității din vremea lor și nu vor înceta să o aprindă până la sfârșitul veacurilor. Pericopa evanghelică se încheie printr-o binecuvântare-avertisment a Mântuitorului, Care îi atenționează

**Sfinții Trei Ierarhi
Întreit sfinți,
călăuzitori și mari
învățători
ai lumii**

pe cei care nu vor învăța cum se cuvine, că nu vor putea intra în Împărăția lui Dumnezeu. Iar cei care vor învăța vor călăuzi, vor sfătui, vor îndrepta pe calea Împărăției vor fi binecuvântați și slăviți de Dumnezeu.

Este o foarte mare îndrăzneală să își asume cineva acest risc, cum mi l-am asumat eu, să spună ceva despre Sfinții Trei Ierarhi. De ce? Pentru că ei înșiși, dintr-o dragoste dusă până la desăvârșire în plan uman, aici, pe pământ, cu perspectiva veșniciei, a unuia către celălalt, a lor către lume, fiind dăruți cu o înțelepciune excepțională și cu un talent oratoric de neegalat până în zilele noastre, au lăsat mărturii, elogii, cum este vestitul cuvânt rostit de Sfântul Grigorie, în cinstea Sfântului Vasile, la înmormântarea acestuia. Și întăresc acest aspect, amintindu-vă că acum, în secolul XXI-lea, în marile institute și universități ale lumii, mai ales în Occident, se reeditează operele lor în ediții critice, chiar dacă există foarte multe alte ediții deja publicate, studiindu-se arta scrisului, redactării, oratoriei, arta argumentației logice prin tehnici retorice folosite de acești trei mari sfinți, puse în operele lor, necesare și astăzi pentru marii oameni de cultură, cercetători și învățați.

Făcând din viață liturghie

Cu acest talent au vorbit unii despre alții, înfățișându-și trăirea și cultura. Au vorbit, făcând din cuvintele lor tratate de pedagogie la nivel universitar, cum este Omilia către tineri, trecută în lucrări de cercetare, în lucrări științifice, drept tratat de pedagogie. Sau, ce putem adăuga la celebrul panegiric (care, transcris fiind, a alcătuit o lucrare de 70 de pagini)

al Sfântului Grigorie, la moartea Sfântului Vasile cel Mare? Sau Sfântul Ioan Gură de Aur, despre care Dumitru Fecioru (un mare teolog, un mare patrolog, patristic și traducătorul în limba română al celebrului *Tratat de Preoție*) spunea că a fost singurul care a explorat muntele preoției urcând pe cele mai riscante creste, vârfuri, și coborând în cele mai profunde și tainice văi și adâncimi ale preoției.

Rolul acestor mari Părinți este copleșitor. Cel mai important lucru pentru întreaga cultură, care va dăinui până la sfârșitul veacurilor, este acela că au creștinat o lume și o civilizație antică, extrem de bogată, de înaltă, dând posibilitatea formării unei culturi, unei școli de artă, de pedagogie, unei școli de științe. Într-un mod absolut excepțional, Sfinții Vasile și Ioan tâlcuiesc zilele creației folosindu-se tocmai de cunoștințe din fizică, din științele naturii, astronomie, matematică, filosofie, toate acestea văzându-le ca rod al lucrării înțelepciunii divine în mintea oamenilor și, din acest motiv, le îmbracă într-o perspectivă teologică, prezentându-ni-le într-o cheie dumnezeiască. Acesta este primul și cel mai mare rol pe care l-au avut în istoria omenirii, în raport cu zestre spirituală, culturală a întregii umanități. Pentru întreaga omenire, cei trei, Vasile, Ioan și Grigorie, sunt adevărate faruri călăuzitoare pe calea Împărăției lui Dumnezeu, pe care ne-o arată, ne-o înfățișează într-un mod atât de clar, de frumos, de limpede și de înțelept în același timp, din postura unora care au mers pe drumul acesta și pe care îl cunosc în toate profunzimile lui și cu toate provocările lui. Din acest motiv, Sfinții Trei Ierarhi sunt și la începutul căii, și la finalul căii, ca niște peda-

„Viața lor a fost, așa cum spune Mântuitorul Hristos: «lumina lumii și sarea pământului»; făclie pe care a aprins-o Duhul Sfânt, care a fost pusă în sfeșnic și care va rămâne în sfeșnic”

gogi și învățători pentru noi, aici, și călăuzitori și însoțitori pe cale, dar și ca unii care au ajuns la final, aflându-se acum în fața tronului Preasfintei Treimi, așa cum a fost încredințat

Sfântul Proclu, care i-a cerut lui Dumnezeu să îi arate unde sălășluiește sufletul Sfântului Ioan. L-a dus îngerul să vadă și, la un moment dat, nu a mai putut să pătrundă în „întunericul de nepătruns al cunoștinței dumnezeiești” și în lumina slavei

dumnezeiești, spunându-i că Sfântul Ioan este în fața tronului Preasfintei Treimi și nimeni dintre cei care încă sunt în trupul acesta nu pot să ajungă acolo. De aceea zicem că sunt de la început și cu noi, și cu copiii, și cu maturii, cu cei ce merg pe cale, dar sunt și ca unii care veghează de Sus, se roagă și ne așteaptă.

Făclii aprinse de Duhul Sfânt

Pentru a vorbi despre Sfinții Trei Ierarhi ar trebui organizat un simpozion care să se deruleze pe săptămâni, dacă nu luni de zile. Închei, totuși, printr-o constatare a Sfântului Grigorie de Nyssa, fratele Sfântului Vasile Cel Mare, ucenicul lui, care a fost numit de cercetători „dascălul dascălilor”, și care afirmă că marii lor dascăli au fost Pavel, Ioan, Matei, Luca, referindu-se la apostoli. Despre fratele lui, Sfântul Vasile, care i-a fost dascăl adevărat, spune că s-a adăpat din înțelepciunea și din învățătura marelui dascăl

de retorică, Libaniu, de la care va învăța și Sfântul Ioan, și pe care-l vedea împodobit cu o cultură și o învățătură cât curgerea Nilului; o cultură care se desăvârșise în istorie, cu toată filosofia, cu toată cultura, cu toată civilizația și cu toată știința ei, și, pe care, acești mari dascăli au știut să o pună în lumină și să o dăruiască ucenicilor lor. Mărturisește, de asemenea, Sfântul Grigorie de Nyssa că nu a avut alt dascăl decât pe Vasile, pe care îl vedea și ca tată, și ca învățător, de la care a sorbit înțelepciunea pe care Sfântul Vasile o creștinase, valorificând-o prin importanța pe care o dădea de data aceasta teologiei, ca unul care nu studiasse teologia, dar pe care o trăia cu toată ființa lui.

Din acest motiv, Sfinții Trei Ierarhi, în jurul cărora gravitează și ceilalți capadocieni, în jurul cărora va gravita o întreagă filosofie și teologie a Bizanțului și în jurul cărora vor gravita teologia și învățătura marilor Părinți ai Bisericii, sunt pildă vie de viață. Aceștia au făcut din viața lor lecție și tratat de virtute, au făcut din viața lor o candelă care s-a aprins și nu se mai stinge, deși trupurile lor și viața lor s-au

mistuit în dragostea față de Dumnezeu și față de oameni, pentru că, iată, Sfântul Vasile se naște în 229-230 și moare la doar 49 de ani. Sfântul Grigorie trăiește cu aproximativ 10 ani mai mult decât el, iar Sfântul Ioan se naște în 354 și moare la 407. Viața lor a fost, așa cum spune Mântuitorul Hristos: „lumina lumii și sarea pământului”; făclie pe care a aprins-o Duhul Sfânt, care a fost pusă în sfeșnic și care va rămâne în sfeșnic. De aceea și pentru noi, și pentru întreaga Biserică, pentru toate școlile de teologie, sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi este sărbătoarea Părinților care ne-au născut, ne-au crescut și ne cresc mai departe. Astfel, cu smerenie și cu umilință ne așezăm și noi, LTSTI, în acest candelabru al școlilor și al celor care s-au preocupat de învățatură, s-au preocupat de teologie, s-au preocupat de artă și de filosofie. Sfinții Trei Ierarhi au făcut din viața lor, au făcut din teologie, au făcut din Evanghelie o filosofie de viață, iar Evanghelia

pentru ei a fost îndreptar, cartea de viațuire aici, pe pământ, și a devenit, evident, vie către Împărăția lui Dumnezeu. Dăm slavă lui Dumnezeu că avem șansa să ne bucurăm, elogiindu-i pe acești sfinți, în care Dumnezeu se odihnește, în care Dumnezeu se bucură, de aceea ne bucurăm și noi. Îi dăm slava lui Dumnezeu că noi, în casa unui alt sfânt, Sfântul Nicolae, care nu l-a cunoscut pe Sfântul Vasile, dar pe care l-a întâlnit în estuarul mare al Teologiei, într-o astfel de biserică avem bucuria, șansa, binecuvântarea să slujim Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, care este slujba arhierelui celui mare, a lui Hristos, și în jurul celor trei sfinți ierarhi liturghisim parcă într-o liturghie cosmică, împreună cu toți sfinții.

Cuvânt rostit la sărbătoarea

Sfinților Trei Ierarhi – 30 Ianuarie 2020

copilărilor printre sfinți

de Iustina Boiță, clasa a VIII-a

Pe Sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, îi sărbătorim împreună la 30 ianuarie, ca pe cei mai mari învățători și păstori ai Bisericii. Viața lor sfântă și învățăturile lor constituie îndreptare ale Ortodoxiei. Aceștia au tălmăcit Sfintele Scripturi și s-au învrednicit de înalta treaptă a arhieriei, de aceea sunt cunoscuți sub numele generic de Sfinții Trei Ierarhi. Au fost contemporani (secolul al IV-lea), fiind oameni cu înaltă știință de carte, cunoscând atât adâncurile învățaturii lui

Dumnezeu, cât și ce era mai bun în știința și filozofia vremii lor.

Trei și unu,
după exemplul
Sfintei Treimi

Sfinții Trei Ierarhi, prin cuvintele rostite și prin scrierile lor, au apărut dreapta credință apostolică și, îndeosebi, dogma Sfintei Treimi.

Neîndoielnic, cei trei mari luminători ai Ortodoxiei reprezintă exemple de credință, învățătură și smerenie, atât de necesare în vremurile noastre măcinate de secularism.

Sfântul Vasile a fost numit „cel Mare” încă din timpul vieții sale (330-379). Provenind dintr-o familie înstărită, creștină și educată, l-a întâlnit, cu ocazia primelor studii din Cezareea, pe Grigorie de Nazians, cu care avea să lege o prietenie pe viață. Prietenia celor doi este una dintre cele mai remarcabile din istorie și are putere glăsuitoare datorită trăinicieii sale. Despre **Sfântul Grigorie de Nazians** știm că a mânuit în mod minunat cuvântul; fiind poet și mare teolog, el și-a câștigat renumele de „Cuvântătorul de Dumnezeu” adică „Teologul”. În scrierile sale a tălmăcit, pe înțelesul oamenilor, Taina Sfintei Treimi. Trebuie să mai știm

faptul că Sfântul Vasile a avut grijă de săraci, a făcut școli, a adus la credința adevărată mulți filozofi, a ajutat bătrânii, a sprijinit bolnavii, inclusiv pe cei bolnavi de lepră, făcând leprozerii, și, cel mai important lucru, a apărut Biserica Ortodoxă de erezia arienilor.

Despre prietenia celor doi sfinți, Sfântul Grigorie de Nazians a scris în memoriile sale: „Căci de când am ajuns la atâta încredere încât să ne spunem și adâncurie inimii, eram legați unul de altul de un dor și mai mare; întrucât comuniunea în intenții era garanția creșterii în comun”. Prietenia dintre Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Grigorie rămâne pentru noi „o comoară vie”, un model de urmat, o grădină deschisă și un izvor din care și-au hrănit sufletele, de-a lungul secolelor, mulți credincioși. Nu în ultimul rând, istoriografia și numeroasele texte teologice ne conturează monumentală personalitate a **Sfântului Ioan Gură de Aur**, cel mai mare predicator al Bisericii din toate timpurile, exilat de două ori din scaunul de patriarh. A sfârșit la Comana, în drumul exilului său, în biserica Sfinților Mucenici Vasilisc. Bătut, înfometat, cu trupul suferind din pricina insolației, îndurerat de soarta păstoriților săi, și-a dat sufletul lui Dumnezeu, mulțumind și rostind ca un testament aceste cuvinte: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”

Sfinții Trei Ierarhi au scris mult, au trăit intens, au dat luptă până la ultima picătură de sânge pentru Adevăr și pentru Biserică; au răspuns nenumăratelor întrebări care se adresau Bisericii în vremea lor și ne-au lăsat o comoară inestimabilă până în zilele noastre, prin opera lor dătătoare de Viață.

de Ioan Gavrilă, clasa a V-a A

Omilia a XXII-a către tineri, a Sfântului Vasile cel Mare

„Împărăția lui Dumnezeu nu se va da unor pierde-vară, ci acelor care se luptă pentru ea”

Sfântul Ioan Gură de Aur

Dintre cei trei mari Sfinți Ierarhi, nu pot spune care strălucește mai puternic, deoarece toți trei au avut personalități complexe; au scris lucrări de o profunzime inegalabilă și au fost pedagogi de seamă ai vremii lor. Deși fiecare dintre ei are o lucrare vastă, cel mai mult am fost marcat și atras de Omilia a XXII-a către tineri, a Sfântului Vasile cel Mare. Eu, fiind elev în clasa a V-a, nu am încă suficiente cunoștințe

în domeniul Teologiei și Literaturii, tind însă să cred că această omilie este una dintre cele mai importante lucrări din lumea întreagă, dedicată tinerilor.

Așa grăit-a
Dumnezeu,
prin Sfinți

Această lucrare cuprinde opt capitole, în care marele ierarh explică felul în care tinerii pot întrebuința cu folos literatura scriitorilor profani, spre a avea o viață cât mai apropiată de Dumnezeu. În majoritatea capitolului, întâlnim exemple din viața unor mari personalități din Antichitate, sunt redată pasaje din lucrări antice sau pilde gândite de autor.

Sfântul Vasile se folosește de personaje de dinaintea erei creștine, pentru a da exemple „vii”, adevărate (reale). Printre oamenii de adevărată calitate, îi regăsim pe **Hesiod**, poet grec, din secolul al VIII-lea (în Hr.); **Homer**, poet

grec, din secolul al IX-lea (în Hr.), autor al *Iliei* și *Odissei*; **Teognis**, poet grec din secolul al VI-lea (în Hr.) și pe mulți alții.

Dacă suntem atenți, putem observa faptul că în fiecare capitol sunt înfățișate mai multe teme, principii pe care să ne bazăm toți, în viață, nu doar cei tineri; fiecare capitol are ceva aparte față de celelalte, fiecare avându-și farmecul propriu. Spre exemplu, în capitolul al IV-lea, Sfântul Vasile vorbește despre importanța virtuții; explică faptul că virtutea este ca o haină, care este dăruită prin Duhul Sfânt; fapt pentru care trebuie să ne îngrijim mai mult de suflet, iar de trup să ne preocupăm cu măsură. Pilduitor în acest sens este episodul care îl înfățișează pe Ulise gol, în fața mulțimii de eleni. Homer relatează că, deși Ulise era gol, toți bărbații își doreau să aibă aceeași soartă cu cea a eroului, pentru a fi îmbrăcați cu haina virtuții; așa cum a spus și Solon, marele filosof și legislator:

„Dar noi nu vom schimba cu ei
Virtutea pe bogăție, pentru că virtutea nu pleacă
niciodată,

*Pe când averile le are când unul, când altul din-
tre oameni.”*

Drept aceea, trebuie să luăm seama la aceste cuvinte înțelepte și meticolos alese din operele autorilor antici, păgâni!

Despre trup

În capitolul al VII-lea, Sfântul Vasile vorbește mai detaliat despre trup, reiterând faptul că parfumurile, unguentele, mâncarea - folosite excesiv - sunt lucruri pământești, trecătoare, care ne îngreuează calea către Dumnezeu. Căci, așa cum spune același Părinte: „Cu cât îți

de Maria Panait, clasa a V-a

faci trupul mai puternic, cu atât îi pregătești sufletului o închisoare mai tiranică. Fiindcă n-am postit, am fost alungați din Paradis. Să postim ca să intrăm iarăși. Postul adevărat este înstrăinarea relelor”, așa suntem îndemnați să facem și noi.

Îmi imaginez că vă întrebați: Dar, de unde apar lucrările scriitorilor profani?

Am precizat faptul că Sfântul Vasile folosește scrieri și lucrări antice, pentru a de exemplu din ele, fiind un foarte bun cunoscător al acestora; dacă nu ar fi citit, sau nu s-ar fi documentat, sau nu ar fi studiat discipline ca istoria, literatura, retorica, filosofia, atunci, cel mai

probabil, această lucrare nu ar fi avut atât de multă bogăție și profunzime în cuprinsul ei. Prin urmare, această lucrare didactico-morală este de o valoare incontestabilă, scrisă de un om ale cărui calități sunt mai bogate decât ce a aurul, nectarul sau a ambrozia. Sfântul Vasile a fost o personalitate care și-a dedicat viața pe de-a-ntregul lui Dumnezeu; un dascăl neegalat și un intelectual de înaltă ținută, întruchipând modelul omului desăvârșit. Căci așa cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur, „Cel mai destoinic om în lume este cel ce cunoaște Sfânta Scriptură și care nu umblă după slavă și înțâietate.”

Când porumbeii bat în geam cu aripile... când, printre fâlfâituri și pene, descoperi o liniște interioară care pornește dintr-o inimă albă și plină de viață plăpândă, te gândești unde ai auzit acest sunet.

Când un prieten sau chiar cineva necunoscut îți bate în ușă pentru a-ți cere câte ceva... Ce contează cine? Cu toții trebuie

să fim prieteni. Dar ce este prietenia? Prietenia adevărată ?

Te ridici încet și cauți un răspuns într-o carte. Poate chiar într-o carte scrisă de Sfântul Ioan Gură de Aur sau de Sfântul Grigorie de Nazianz. Sau poate chiar în viața și în faptele lor. Sfântul Vasile cel Mare este păstor al oamenilor obișnuiți, salvează de la foamete populația orașului cu banii săi, construiește pentru pri-

ma oară spitale (Vasiliade), eliberează sclavi, îi ajută pe elevii și pe studenții silitori.

Sfântul Grigorie lasă toată averea spre folosul credincioșilor.

Sfântul Ioan Gură de Aur combate luxul și

bogăția, iar după moartea mamei sale face nevoință în peșteri.

Acești luminați sfinți sunt pilde vii care străbat împreună cu noi, pas cu pas, prin noianul de ceață densă și albă, ceața umedă și nesigură a confuziei, unde este de ajuns să faci un pas greșit

ca să aluneci în neant. Merg cu noi, lipindu-ne cu picături de ceară, până cu pană, din aripile curate cu care ne putem ridica spre Cer, cât mai aproape de grădina unde cresc crinii lui Dumnezeu. Este de ajuns să pui mâna pe o carte și sufletul ți se va limpezi puțin câte puțin. Pană cu pană.

Sfinții Trei Ierarhi au lăsat foarte multe cărți remarcabile și sunt întemeietorii pedagogiei

**Cugetare sau
când porumbeii
bat în geam**

creștine. Sfântul Grigorie a scris peste o mie opt sute de versuri. Sfântul Vasile a apărat dumnezeirea Duhului Sfânt în lucrarea Despre Duhul Sfânt. Sfântul Ioan Gură de Aur insistă pe modul în care Dumnezeu intervine în viața credincioșilor.

Deschizi cartea la întâmplare. Citești ceva scris de Sfântul Vasile cel Mare: „Sunt două însușiri de căpetenie ale iubirii: mâhnirea și teama pentru cele care-l pot vătăma pe cel iubit și râvna pentru folosul lui”.

Ce înseamnă, oare, aceasta? Ați văzut vreodată o furnică strivită, care abia mai mișcă un picioruș, și cum toate suratele o ajută, stau în jurul ei, muncindu-se să o apere? Cam așa este și cu iubirea. Și iubirea înseamnă prietenie, nu? Oare prietenia izvorăște din greutăți și încercări?

Sfântul Vasile cel Mare a fost foarte bun prieten cu Sfântul Grigorie, viețuind împreună la o mănăstire. Sfântul Grigorie spunea despre

prietenul său că este apreciat și de profesorii și de colegii săi, pe cei dintâi egalându-i, iar pe cei din urmă întrecându-i în orice știință. În cartea *Elogiu Sfântului Vasile* se menționează că era preot între creștini chiar mai înainte de a fi primit darul preoției. Prin acest elogiu se arată că el pune în practică ceea ce scria, căci altundeva spune că prietenia nu subordonează, ci egalează. Ea înseamnă ridicarea unuia prin celălalt la Dumnezeu.

Cât de frumos! Să îți pui prietenul înaintea ta, să îl ajuti. Acești doi sfinți sunt un exemplu trainic de prietenie demn de urmat.

La final, mai răsfoiești o carte. Paginile ei îți vor mângâia obrații și te vor învăța blândețea. Sfântul Ioan Gură de Aur... Te vor fermeca minunile lui, cuvinte cu adevărat... de aur!

Și tot cu gândul la frumoasa taină a prieteniei, poate vei găsi acest fragment: „Te bucuri crezând pe prietenul tău, te înveselești și sufletul tău având o mulțumire nespūsă se contopește cu dânsul”.

Iată cum am ajuns la o prietenie desăvârșită. Poate vei avea curiozitatea să citești mai departe. Vei vedea că trebuie să cauți prietenia pentru credința în Dumnezeu.

Apoi, te vei uita altfel la micii porumbei. Cu privirea mai albastră. Vei vedea cum cel din dreapta bate cu grijă, cel din stânga cu modestie și cel din mijloc cu blândețe. Trei porumbei strălucitori cărora aripile și inimile gingașe ca florile de cireș bat la unison.

Le vei deschide și îi vei deschide lui Dumnezeu.

Și apoi, poate te vei simți mai liber. O răcoare plăcută te va atinge. Ușor, ușor, ca o filă întoarsă sau ca... mângâierea unui prieten.

In învățăturile sale, Sfântul Grigorie Teologul abordează, printre altele, și tema prieteniei, care stă la baza funcționării unei relații profunde și adevărate de iubire între două persoane. El aduce în prim-plan importanța lucrurilor care pot constitui un fundament solid și durabil, piatra de temelie pe care, odată construită, o prietenie nu se va destrăma niciodată.

Astfel, Sfântul Grigorie prezintă în antiteză cele două ipostaze ale iubirii: iubirea trecătoare, concentrată pe aspectul exterior, ce se poate transforma într-un criteriu în alegerea persoanelor care să ne întovărășească pe drumul vieții și iubirea eternă, nemuritoare, cea

care îi leagă pe oamenii

al căror scop comun este nobil, demn, avându-și

originea, rădăcina în dragostea pentru Dumnezeu. Acesta

spunea despre prima că „iubirile de trupuri, pentru că sunt trecătoare, se trec și ele ca florile de primăvară, [...] căci nici flacăra nu dăinuie când se termină materia ei, [...] nici dorința nu rămâne după ce s-a terminat jarul”. Referindu-se la a doua ipostază a iubirii, însă, sfântul menționa că „iubirile cele întru Dumnezeu și care sunt curate, pentru că țintesc asupra unui fapt statornic, tocmai prin aceasta sunt mai durabile”.

De asemenea, Sfântul Grigorie scoate la lumină, apelând la propria-i viață, chei pentru dezlegarea tainelor ascunse ale prieteniei adevărate, ajutându-ne astfel și pe noi, cei neștiutori și cufundați în întunericul înșelăciunii, să ne desfătăm privirile cu strălucirea nestematelor din cufărul bine ferecat al prieteniei.

Iată deci câteva dintre acestea:

„Aceleași speranțe ne mânău spre ceea ce este cel mai râvnit [...], dar invidia lipsea”;

„Era o întrecere între noi doi nu pentru întâietate, ci în ce fel să-i acordăm întâietate celui-lalt, căci fiecare socotea ca bun al său personal slava celui-lalt. Părea că un singur suflet pune în mișcare două trupuri; [...] eram unul în celălalt și unul alături de celălalt”.

Observăm astfel existența unei comuniuni bazate pe unitate, prietenii având aceleași țeluri, luptând pentru aceleași idealuri, dar și pe un altruism ce tinde spre desăvârșire, fiecare adăpându-se din izvorul bucuriei pentru aproapele, dorindu-și unul altuia succes, izbândă, întâietate.

Sfântul Grigorie avea un raționament, o teorie extrem de profundă și de impresionantă despre prietenie, și ca urmare a tovarășiei minunate pe care acesta a avut-o cu Sfântul Vasile și pe care o considerăm a fi un exemplu suprem de prietenie, exemplu bun de urmat pentru fiecare dintre noi, pentru ca, treptat, să putem ajunge măcar la o parte din desăvârșirea pe care acești prealumiinați sfinți au dobândit-o.

Ce este prietenia?

Culese de la clasa pregătitoare, învățătoare Andreea Gheorma

La o oră dedicată Sfinților Trei Ierarhi, după ce ne-am împrietenit cu cei trei Sfinți Părinți, prin împărtășirea unor aspecte din viața acestora, mi-am provocat elevii la un exercițiu de imaginație și i-am întrebat ce le-ar cere ocrotitorilor școlii noastre dacă s-ar întâlni cu acești luminători ai creștinătății. Inocența copiilor și aplecarea lor către sfânt și bun au adus răspunsuri de o frumusețe filocalică.

Sfinte Ioane Hrisostom, vreau să mă ajuți la școală. (Teodor Chiriazii)

Sfinților Trei Ierarhi, vă rog să mă ajutați să fiu mai cuminte! (Anastasia Râncu)

Sfinte Vasile, te rog să mă ajuți să mă întâlnesc cu familia mea în RAI! (Andrei Mițnei)

Sfinților Trei Ierarhi, îmi doresc să fiu prietenă sfântă cu Ilinca în veșnicie. (Medeea Burcea

Blendea)

Te rog să îmi dai un frățior mai mic, Sfinte Vasile!

(Tudor Preda)

Vreau să fiu ascultătoare, atentă la școală, să nu mai mă uit în foaia colegului și să învăț... știu că Voi mă puteți ajuta, sfinților. (Maria Hurmuzachi)

Ioane Gură de Aur, îmi doresc tare mult să fiu sănătos și să ne dea Doamne-Doamne un bebe în familie. (Daniel Pîrvu)

Sfinte Vasile, vreau să fiu înger!

(Nicolae Gavrilă)

Ajută-mă să devin sfântă, Ioane Gură de Aur!

(Ilinca Topan)

Aș vrea să fiu mai cuminte, Sfinte Grigorie!

(Tania Ghiță)

Sfinților, aș vrea să fiu sănătos și cuminte la școală. (Pavel Dumitrescu)

Mi-aș dori să termine tatăl meu casa...

(Ana Panait)

Sfinților Ierarhi, rogu-vă să mă ajutați în tot ceea ce fac! (Sofia Munteanu)

Tare mult mi-aș dori să mă ajutați să nu mai vorbesc neîntrebată la școală, Sfinților!

(Natalia Luca)

La ora de Arte vizuale și Abilități practice, i-am rugat să îi desene pe unul dintre cei trei sfinți (la alegere) și școala Sfinților Vasile și Grigorie. Unele desene sunt pline de o adâncă teologie și de un puternic avânt. Mai jos se regăsesc câteva dintre lucrările realizate de elevii clasei pregătitoare A.

Sfântul Vasile mergând către școală. A se observa barba și crucea de pe școală

**Dacă eu
m-aș întâlni
cu Sfinții
Trei Ierarhi**

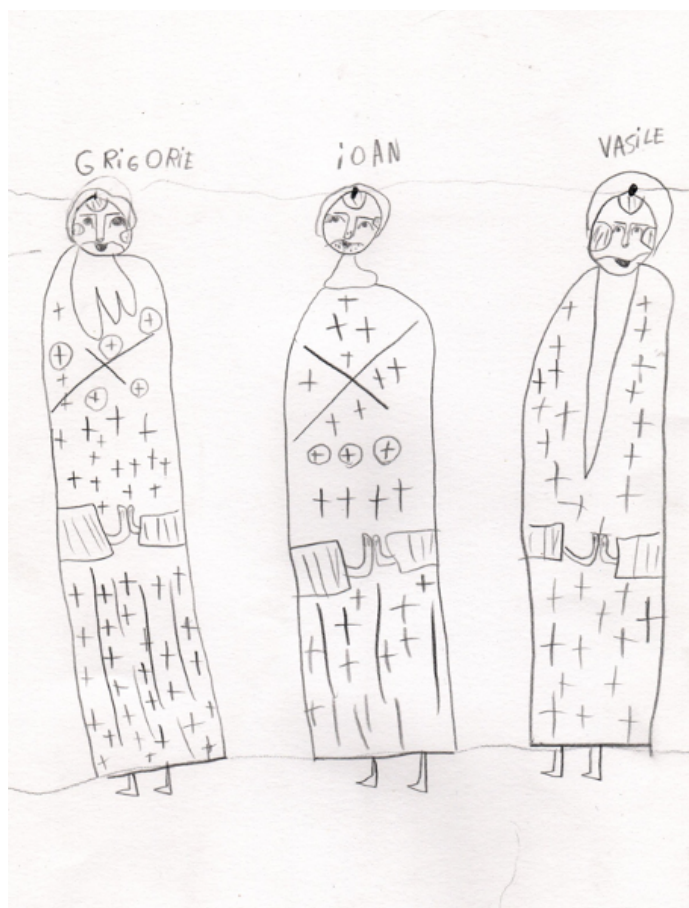

13

copilărilor printre sfinți

Școala Sfinților Vasile și Grigorie, o clădire plină de cruci și o albină care a adunat din învățăturile timpului aceleia toată mierea învățăturilor dreptmăritoare, cum se menționează și în acatist.

Sfântul Vasile Cel Mare afirma în Omilia sa „Către tineri”: „Trebuie să socotim că înaintea noastră se află o luptă, cea mai mare dintre toate, în vederea căreia trebuie să facem totul și să muncim cu tărie pentru pregătirea ei și să luăm contact cu poeți și proza-tori și retori și toți oamenii, fapt din care va rezulta un sprijin pentru îngrijirea sufletului”.

Cultivarea minții în folosul sufletului este o idee pe care o regăsim și în scrierile Sfântului Grigorie Teologul - lectura creștinului trebuie să

cuprindă și scrierile profane, nu doar pe cele duhovnicești: „Nu este vorba numai despre educația cea bună, care este a noastră și care disprețuiește podoaba și vorba căutată, [...] ci și, deopotrivă, educația din afară, pe care cei mai mulți creștini o privesc cu dezgust, socotind-o capcană și primejdie și ceva care îndepărtează de Dumnezeu, ei gândesc greșit”. Esențială este, însă, puterea de a discerne, alegând doar învățăturile potrivite, care îndeamnă spre virtute, fără a încredința cu totul „cărma cugetului” scriitorilor profani (păgâni): „ci, primind cât este folositor din ale lor, trebuie să știți ce trebuie să cunoașteți și ce nu trebuie să luați în seamă”.

Educat pe băncile școlilor din Atena și instruit de cei mai mari dascăli ai vremii (Eubul, Libanui), Sfântul Vasile ajunsese să cunoască îndeaproape operele renumiților autori ai elenismului clasic. Pe unii dintre aceștia îi recomandă chiar tinerilor: virtutea lui Odiseu („gol, dar îmbrăcat în virtute”) trebuie să constituie un model vrednic de a fi urmat, Hercu-

le, având de ales între calea ușoară, a plăcerii, și calea grea, a virtuții, a preferat-o pe cea de-a doua, pentru că, deși anevoioasă, la capătul ei avea să devină zeu, ceea ce dovedește înțelepciune în alegerea drumului vieții. Platon, Hesiod, Socrate, Diogene cel cinic chiar pot sluji drept pildă în anumite împrejurări, prin scrierile sau prin faptele lor. Sfântul

Vasile apreciază, de asemenea, poezia lui Homer, pe care o numește „o laudă a virtuții”, folositoare pentru mințile tinere.

Adevărurile din Adevăr

Dar care este, până la urmă, rostul învățăturilor profane, de vreme ce, fără a cunoaște Adevărul, filosofii, poeții și retorii Antichității îndeamnă la o desăvârșire care nu poate fi deplină? Tot Sfântul Vasile oferă răspunsul la această întrebare: „Precum vopsestoriei, abia după ce au pregătit mai înainte [...] ceea ce urmează să primească vopseaua, [...] desigur, în același fel, și noi [...], după ce am primit întâia inițiere prin cele profane, abia atunci vom pricepe învățăturile sfinte și tainice”; „și după cum am fost obișnuiți să privim soarele în apă, tot astfel vom arunca privirile spre lumina însăși”.

Citirea scrierilor „păgâne” trebuie să premeargă, în formarea tânărului, citirii Sfintelor Scripturi și scrierilor duhovnicești. Exemplul lui Moise și al Proorocului Daniel (ambii școliți mai întâi în înțelepciunea egipteană, respectiv babiloniană) vin să întărească acest fapt. De altfel, putem trage învățăminte din faptele unor filosofi, care se apropie, prin natura lor, de percepțele evanghelice: purtarea lui Socrate care, lovit fiind, refuză să riposteze, scriindu-și

Există un folos al scrierilor profane?

doar pe frunte numele răufăcătorului său, pare să anticipeze îndemnul Mântuitorului: „Cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt (Matei 5, 39). Asemenea și Euclid, încercând să îl îmbuneze pe cel care-i jurase moartea, nu a răsplătit răul cu rău, ci a făcut bine celui care îl ura (Matei 5, 44). Este de admirat și atitudinea lui Alexandru cel Mare care nu a voit nici măcar să le privească pe fetele lui Darius, pentru a nu fi ispitit de frumusețea acestora: „Socotind că este rușinos lucru ca cel ce a biruit bărbați să fie învins de femei”. Nu putem vedea, oare, o similitudine între gestul său și cuvântul din Evanghelie care zice că cel ce se uită doar, cu plăcere, la femeie, a păcătuit deja cu ea în inima lui (Matei 5, 28)? Și nu este judecata lui Alexandru tot o anticipare a acestui verset? Sau ce am putea spune despre purtarea lui Klinias (discipol al lui Pitagora), care a preferat să plătească trei talanți, deși

putea scăpa de amendă, dacă s-ar fi legat cu jurământ? Să fi auzit el, oare, porunca aceea care oprește de la jurământ? („a auzit, îmi pare, de porunca ce ne interzice nouă jurământul”). Pe lângă acestea, mai putem găsi și alte exemple; istoria ne arată și alți oameni care, deși păgâni, s-au apropiat de învățătura creștină prin faptele lor.

Astfel, deși este doar o treaptă pe scara de săvârșirii omului, știința profană nu trebuie disprețuită, ci, mai degrabă, studiată, cu discernământ. Având conștiința unei lupte (cea mai mare dintre toate!) se cuvine să facem tot ce ne stă în putere pentru a o duce la bun sfârșit, fără a neglija nimic din ce ar putea aduce folos împlinirii noastre, căci „este rușinos ca, nesocotind prezentul, să regretăm mai apoi trecutul, atunci când, îndurerați, nu vom mai avea nimic altceva de făcut”, concluzionează Sfântul Vasile în Omilia „Către tineri”.

de Ioana Toader, clasa a VIII-a

Sfinții Trei Ierarhi s-au arătat împreună Sfântului Ioan al Evhaitelor și i-au spus într-un glas: „La Dumnezeu una suntem și nici o împotrivire sau vrajbă nu este între noi. Ci, fiecare la timpul său, îndemnați fiind de Duhul Sfânt, am scris învățături pentru mântuirea oamenilor. Nu este între noi unul întâi și altul al doilea, și de vei chema pe unul, vin și ceilalți doi”.

Ca urmare a acestei minuni, începând cu anul

1081, Sfinții Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur și Grigorie de Nazianz (Teologul) sunt cinstiți, pomeniți și prăznuiți laolaltă, anual, în ziua de 30 ianuarie. Aceștia au fost contemporani, au

trăit în aceleași timpuri și au înfruntat aceleași nedreptăți și neadevăruri ale lumii de atunci. Totuși, prin înțelepciunea și credința lor, au reușit să-și facă vocile auzite, ele răsunând în inimile creștinilor chiar și după atâtea secole. Cei trei luminați ierarhi și-au lăsat amprenta asupra lumii nu prin dorința de a avea glorie pământească, ci prin dorința lor arzătoare de a le oferi tuturor șansa de a-și deschide ochii spre fericirea sufletească, cea veșnică, flacăra ce nu se stinge niciodată.

Cum poate rămâne opera lor, pe cât de veche, pe atât de actuală?

Când auzim numele acestor mari sfinți, ne imaginăm niște oameni înțelepți și învățați și, desigur, avem toate motivele pentru a face asta. Sfinții Trei Ierarhi proveneau din familii nobile, care și-au permis să le ofere educația cea mai aleasă. Este fascinant și, totodată, sur-

prinzător să știu că, în acele timpuri îndepărtate, acești mari sfinți mergeau și ei la școală, la fel ca noi, deși sunt sigură că învățătura era foarte diferită față de cea actuală. Dar, într-adevăr, au avut parte de o educație superioară, poate chiar mai bună decât cea din zilele noastre. Astfel că operele lor sunt, de fapt, o împletire a științelor și cunoștințelor dobândite pe pământ și învățătura Duhului Sfânt, de o înțelepciune cu mult mai aleasă decât cea a oamenilor. Ele constituie o armonie perfectă între uman și dumnezeiesc, între Pământ și Cer, deoarece se folosesc de ambele învățături spre folosul semenilor.

Sfântul Grigorie Teologul, mărturisind despre rolul pe care l-a avut știința în formare lui și pe care ar trebui să-l aibă în formarea oricărei persoane, spune: „Eu cred ca toți oamenii cu mintea întreagă vor recunoaște că, printre bunurile lumești, locul întâi îl ocupă educația, și nu numai educația noastră creștină, ci și cealaltă, pe care unii creștini, nedându-și seama ce spun, o disprețuiesc [...] Nici într-un caz nu trebuie să nesocotim știința”. Tot el constată că doar împletirea celor două aspecte ale educației - creștină și științifică - poate duce la formarea completă a unui tânăr, conchizând că „oamenii care se desăvârșesc, fie numai prin știință, fie numai în purtarea lor în viață, mie mi se par asemenea cu oamenii lipsiți de-un ochi [...], pe când cei care le cultivă deopotrivă pe amândouă mi se par desăvârșiți și trăiesc fericiți în viața de aici”.

De ce nu trebuie neglijată știința

Același sfânt povestește despre el și despre bunul lui prieten și coleg, Sfântul Vasile cel Mare, că erau admirați atât de ceilalți elevi, cât

și de profesori, datorită înțelepciunii și comportamentului lor admirabil, atât de rar întâlnit la tineri, și prin moralitatea lor, concentrându-se pe dobândirea informațiilor trebuitoare, nu pe fericirea temporară a acestei vieți. El era, după cum declara Sfântul Grigorie despre propria persoană, „cel dintâi între cei care bine învățau” și ducea o viață liniștită, atrăgându-i pe prietenii săi spre lucrurile bune.

De asemenea, toți cei trei sfinți, atât Vasile și Grigorie, cât și Sfântul Ioan Gură de Aur au fost atrași de învățătura elenă. După cum se știe, grecii au fost un popor revoluționar prin scrierile lor, nu doar cele filozofice și literare, ci și cele științifice, de la matematică și medicină la astrologie, cea din urmă fiind folosită în unele dintre poeziile Sfântului Grigorie. Ei au apărut-o de creștinii care o criticau și s-au inspirat, în unele dintre lucrările lor, din aceas-

tă învățătură care era considerată de mulți neștiutori, neimportantă, ba chiar dăunătoare, reușind, totodată, să o curățească de tot ceea ce era contrar Revelației Divine.

Nu în ultimul rând, Sfântul Ioan Gură de Aur, unul dintre cei mai renumiți sfinți din istoria creștinătății, a mărturisit că învățătura unui creștin, în special a unui preot, trebuie să fie erudită, iar omul să aibă o cultură bogată, pentru a-i putea sfătui și îndruma pe calea cea bună pe ceilalți credincioși. „Pentru a face față tuturor acestor greutăți, nu i s-a dat preotului alt ajutor decât ajutorul cuvântului”, afirma sfântul într-una dintre scrierile sale.

În concluzie, Sfinții Trei Ierarhi au fost iubitori ai științelor și ai școlii, înțelepciunea dobândită prin studiu făcându-se simțită în operele lor, dându-le o mai mare putere de convingere și astfel având un mai mare impact asupra

lumii. Ei s-au luptat pentru școli și pentru educație, pentru ca învățăturile laice și teologice să se unească și pentru ca noi, elevii, să avem parte de toate cunoștințele trebuitoare, pentru a deveni desăvârșiți.

de Maria Sive, clasa a VIII-a A

Voi sunteți lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârful de munte să se ascundă. Nici nu aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor din casă. Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.”

(Matei 5: 14-15)

Gura lui Hristos, cea dulce glăsuitoare

Sfântul Ioan Gură de Aur, unul dintre cei mai învățați oameni ai vremii sale și, de asemenea, un bun pedagog, le transmitea oamenilor cuvinte înțelepte, ajutându-i astfel să se gândească la Dumnezeu și să-L laude pentru toată creația Lui. Unul dintre cuvintele spuse de acesta a fost: „Nimic nu umple mai mult sufletul de desfătare decât faptul de a iubi și de a fi iubit”.

Prin aceste cuvinte, Sfântul Ioan nu a făcut referire doar la iubirea dintre oameni, ci și la iubirea dintre Dumnezeu și om. Dumnezeu

l-a creat pe Adam din iubirea Sa cea mare, deși știa că va greși, mâncând din pomul cunoașterii Binelui și Răului. Dumnezeu a creat-o pe Eva, tocmai pentru ca Adam să nu fie singur, să aibă pe cine să iubească, cu cine să își petreacă timpul în Rai, iar după cădere, pe Pământ. Adam greșind, Dumnezeu S-a întristat și l-a izgonit pe el și pe Eva din Rai, însă le-a mai dat speranță, spunându-i șarpelui: „Dușmănie voi pune între tine și femeie (...) tu îi vei înțepa călcâiul, iar ea îți va zdrobi capul”.

Dumnezeu ne-a arătat de nenumărate ori iubirea Lui față de oameni. Nu putea Dumnezeu să înece toți oamenii la potop? Ba da, dar iubindu-l pe Noe, l-a lăsat să trăiască. Fără Dumnezeu nu am putea nici măcar să clipim. Noi, oamenii, de multe ori nu înțelegem cât de mult ne iubește. Cum ne-a scăpat din atâtea războaie, furtuni sau boli.

Când simțim iubire în jurul nostru, ne umplem de pace și, la rândul nostru, putem oferi iubire. Omul a fost creat pentru a-L iubi pe Dumnezeu și întreaga Sa creație!

de Ana Nicolae, clasa a II-a (îndrumător, Prof. Religie, Ionuț Dima)

Frumoasă nuntă! Locuitorii din Cana au ieșit cu toții în drum cu felinare, ca să se mândrească cu noua pereche. Casa mirelui este bogat împodobită. Peste tot sunt flori și lumini, iar mesele sunt pline cu toate bunătățile lui Dumnezeu.

În curte servitorii toarnă apă oaspeților, să se spele pe mâini, înainte de a se așeza la masă. Nuntașii se vor spăla iarăși la plecare. Printre oaspeți se află și Iisus împreună cu Ucenicii Săi și Maria, mama Sa. Ea este rudă apropiată a ginerelui și o persoană demnă de toată încrederea. Maria se apropie

de Iisus și îi spune în taină ce se întâmplă:

— Vezi ce au pățit oamenii?

Li s-a terminat vinul. Și la ora aceasta unde să găsească să cumpere? O să se facă de rușine!

Iisus se întoarce și o privește. Se prefacă că nu înțelege ceea ce Mama Lui se ferește să-I vorbească deschis.

— Și de ce îmi spui Mie toate acestea?

Maria nu mai știe ce să răspundă.

— Mă gândeam... că ai putea Tu să faci ceva.

Iisus taie o bucată de pâine și o duce la gură.

— Vremea Mea n-a sosit încă, îi spuse încet, ca să nu audă ceilalți.

Maria nu-și pierde nădejdea. Iese în curte și li se adresează slujitorilor care stau lângă vasele de apă cu urcioarele în mâini:

— Orice vă v-a spune Iisus, să faceți!

Slujitorii nici nu apucară să se gândească la ce ar putea să le ceară Iisus, că Îl și văd cum se apropie de ei cu mers ușor, cum Îl era felul.

— Umpleți urcioarele cu apă și duceți-le paharnicului!

Nu prea înțeleg bine porunca, dar nu se dau înapoi și se silesc să o îndeplinească. Desigur, îi explică paharnicului cine i-a trimis.

— Vin! spuse el fără să își ascundă bucuria după ce a gustat.

Și repede golește urciorul abia umplut! Și ce frumos miroase! Închide și deschide nările. De vreme ce a gustat vin, a început să plescăie și să-și lingă buzele; că tare mai era bun! Slujitorii au rămas cu gura căscată. Pentru că știau că ei au umplut urcioarele cu apă, nu cu vin. Și minunea este și mai mare când îl aud spunând ginerelui:

— Toți scot vinul cel bun la început și abia după aceea îl pun și pe cel slab. Tu de ce l-ai lăsat la urmă pe cel mai bun?

Ginerele nici măcar nu înțelegea întrebarea. Poate din cauză că a băut cam mult vin sau pentru că mintea lui era neîncetat la mireasă! Dar slujitorii, care umpluseră cu mâinile lor urcioarele cu apă, vorbesc despre minune. Despre minune vorbesc și ucenicii lui Iisus. Acum au un motiv în plus să-L privească pe Învățătorul lor ca pe Mesia.

Nunta din Cana

Sfinților Trei Ierarhi, cu credință și cu dragoste

Vă mulțumesc că m-ați adus la această școală minunată și că mă ajutați la fiecare test.
Vă mulțumesc pentru că ocrotiți această școală și că ne ocrotiți și pe noi, elevii ei.

Cu stimă,
Ana, clasa a III-a

Sfinților Trei Ierarhi,

Eu mă numesc Paraschiva și sunt în clasa a III-a la Liceul „Sfinții Trei Ierarhi”,
școala care vă poartă numele. Noi suntem 23 de copii în clasă.
Mie îmi place foarte mult la această școală! Îmi place că avem uniformă,
că este o școală ortodoxă și că avem învățători buni.
Aș vrea să învăț aici până în clasa a XII-a.
Este cea mai frumoasă școală pe care am văzut-o vreodată!

Cu drag,
Paraschiva, clasa a III-a

Sfinților Trei Ierarhi,

Din clasa I v-am întâlnit în viața mea. M-ați păzit și vă rog să mă păziți în continuare de vicleșugul lumii. Ajutați-mă să-l iubesc pe aproapele meu, să nu mă cert cu colegii și să fiu o fată ascuțitoare. Vă mulțumesc că ocrotiți această școală!

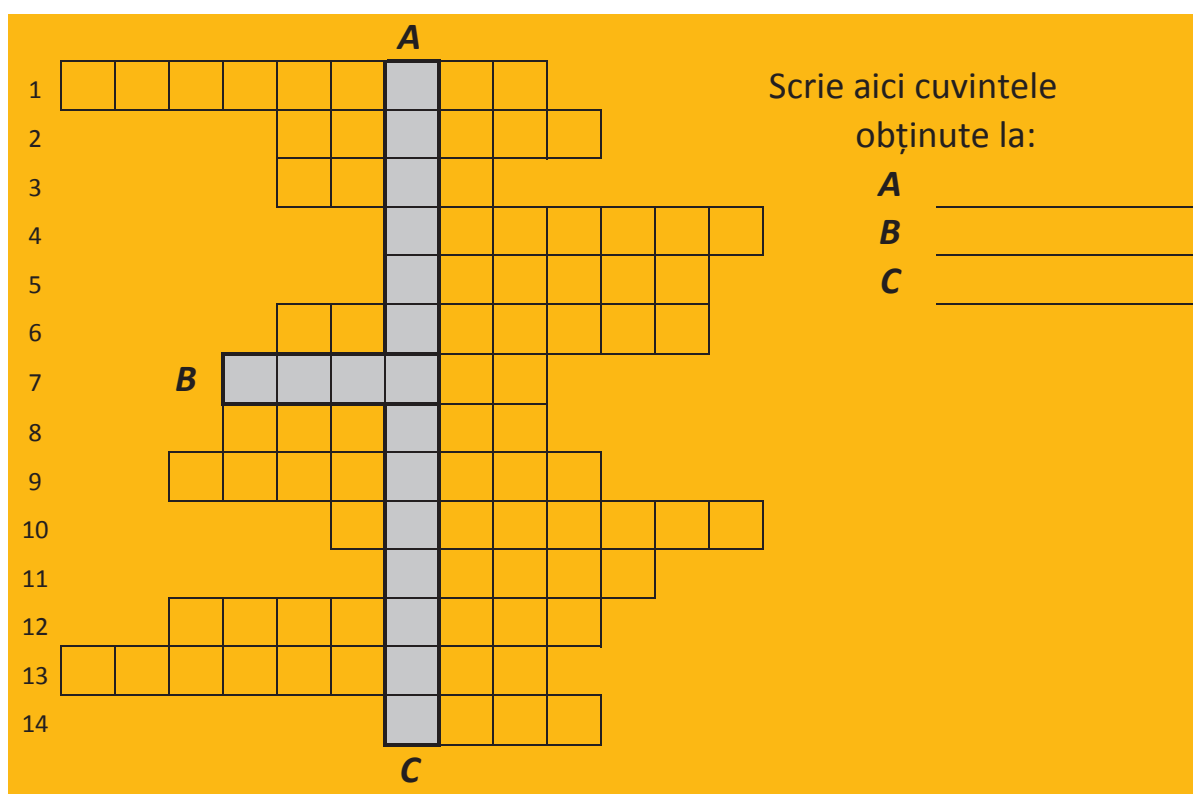
Cu multă credință, Marina, clasa a III-a

Sfinților Trei Ierarhi,

Vă mulțumesc pentru că aveți grijă de mine, pentru că mă ajutați la școală, la teme și în tot ce fac. Vă mulțumesc că mă ocrotiți mereu și oriunde mă aflu. Îi mulțumesc Lui Dumnezeu, vouă și tuturor Sfinților că am doi părinți sănătoși și că sunt sănătoasă.

Antonia, clasa a III-a

cercetăm și aflăm

- 1 Gură de aur
- 2 „Creștinii trebuie să aleagă doar cărțile ziditoare de ...”
- 3 Păgân
- 4 Locul nașterii Sfântului Grigorie Teologul
- 5 Cuvântător de Dumnezeu
- 6 S-a retras singur din scaunul episcopal, spunând: „Cei care voiesc să jefuiască scaunul nostru episcopal, nu ne pot jefui de Dumnezeu.”
- 7 Sfânta
- 8 Bun prieten al Sfântului Grigorie Teologul
- 9 Ultimele cuvinte rostite pe Pământ de Sfântul Ioan Gura de Aur: „Slavă lui ... pentru toate.”
- 10 Sfântul Vasile cel Mare a scris importante cărți despre credința ...
- 11 Orașul în care și-au desăvârșit cunoașterea Sfinții Trei Ierarhi
- 12 Casa lui Dumnezeu
- 13 Slujbă
- 14 A scris celebrul tratat „Despre preoție”

Rebus Sfinții
Trei Ierarhi

Știați că...

1 Există un capital folcloric bogat, pe seama sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi.

Recunoscută, în limbaj popular, ca sărbătoarea Trisfetitelor (numele slavon al sfinților Trei Ierarhi, cărora le este dedicat grupul de stele din mijlocul constelației Orion, numit și Cei Trei Crai sau Craii de la Răsărit), în anumite zone ale țării se spune că la 30 ianuarie

avea să se schimbe vremea. Regula din strămoși era că „Trisfetitele, de găsesc vremea rea, o fac bună și invers”. Bătrânii

ziceau că, în această zi, „se strâmbă pârtiile”, adică se înmoaie zăpada, dând spre primăvară; dacă „curgeau streșinile”, adică se topea zăpada de pe casă, se spunea că primăvara avea să fie friguroasă, iar dacă era ger, vara avea să fie călduroasă. Studiile etnografice mai arată că este posibil, totuși, ca sărbătoarea creștină a Sfinților trei Ierarhi să fi fost precedată de o sărbătoare păgînă a femeilor. În acest sens, se zice că Trisfetitele ar fi fost trei fete care,

pe vremea când Dumnezeu umbla pe pământ, i-ar fi dat apă de băut, de aceea, când nu plouă oamenii se roagă lor să se mijlocească la Dumnezeu pentru a da ploaie. La obiceiuri și datini fac referire la faptul că toate activitățile casnice sunt interzise în această zi, pentru bunul mers al vieții în gospodărie.

2. Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași - veche veche vatră a culturii și spiritualității din Moldova – mai este numită și Biserica „Trisfetitelor”.

Acest monument istoric este ctitorie a voievodului Vasile Lupu, fiind construit între anii 1637 -1639, ca necropola domnească. Mitropolitul Varlaam a sfințit acest sfânt locaș la dată de 6 mai 1639, iar doi ani mai târziu aici au fost așezate moaștele Sf. Cuvioase Parascheva.

3. Mame de sfinți

Emilia (mama Sfântului Vasile cel Mare), Nona (mama Sfântului Grigorie Teologul) și Antuza (mama Sfântului Ioan Gură de Aur) au fost cele trei mame eroine care prin viața lor s-au învrednicit de bucuria de a fi trecute în rândul sfinților. Acestea au primit cununa cea neveștejită a slavei veșnice, dar și laudele, cinstirea și recunoștința creștinilor, pentru că familiile lor au dăruit Bisericii pe cei „trei mari luminători ai soarelui întreit al dumnezeirii”, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.

4. 1936

Pentru a recunoaște valoarea lor teologică, prin hotărârea luată la Atena, la primul Congres al Profesorilor de Teologie din 1936, Sfinții Trei Ierarhi au devenit patronii spirituali ai instituțiilor de învățământ teologic creștin-ortodox din întreaga lume.

școala cu rost

De Bogdan Bratu, restaurator

Pentru unii dintre noi este un loc comun rolul pe care l-a avut în istorie „școala din pridvorul bisericii”, dar ordinarul acestei aprecieri se subînțelege de obicei și prin caracterul elementar al unei asemenea forme de dascălie: rudimente de scris, citit și socotit. Este drept că Vasiliada - din primul secol de acceptare a creștinismului de către Antichitatea târzie greco-romană - nu putea oferi posibilitatea de a depăși acest nivel decât prin componenta practică a unor școli profesionale, de meserii, de același stadiu primar; iar amintirile din copilărie ale înaintașilor noștri din ultimul secol premergător apostaziei comuniste au avut un rol determinant în conturarea acestei viziuni.

Însă, în măsura în care Biserica a cuprins cât mai deplin întreaga societate umană și toate planurile ei de manifestare, și educației i-au

fost găsite locul și forma adecvate în organismul sau în comunitatea Trupului lui Hristos, astfel extins. Din cauza dimensiunilor reduse ale acestui articol, vom puncta doar câteva

repere reprezentative pentru tema noastră.

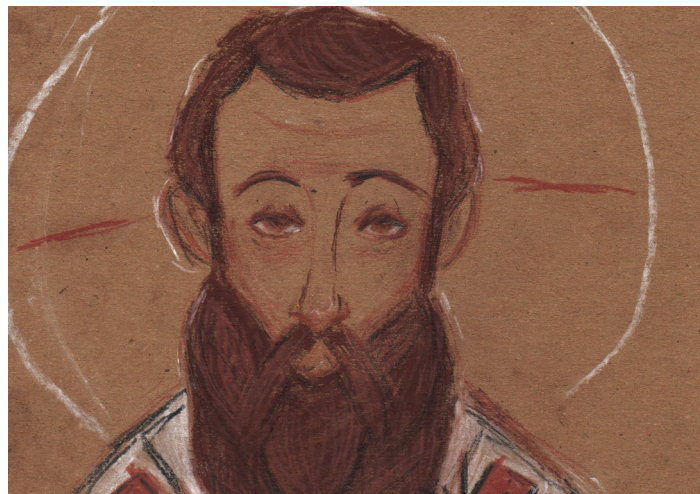
Singura formă de învățământ superior care s-a perpetuat în conștiința colectivă a modernității, din „întunecatului Ev Mediu”, sunt marile Universități ale Europei occidentale, apărute după Marea Schismă, în cadrul sau în proximitatea unor centre monahale sau episcopale prestigioase, de care s-au distanțat și separat treptat, constituind destul de timpuriu unul dintre mediile cele mai favorabile în care au fermentat mentalitățile res-

ponsabile pentru secularizarea implacabilă și ireversibilă a societății creștine apusene.

Dar Universitatea din Constantinopol, despre care avem mărturia documentară a unui decret de organizare încă de la Teodosie al II-lea (din 425 d.H.), a surclasat de pe atunci celebra Academie antică păgână din Atena, beneficiind de sprijinul împăraților creștini. Ea și-a păstrat supremația culturală în toată lumea veche europeană și mediteraneeană cel puțin până la cucerirea Constantinopolului de către cavalerii franci și venețieni ai Cruciadei a IV-a, reînflorind chiar, neașteptat de rodnic, în epoca paleologică. Ea a reușit să mențină până la sfârșit un echilibru între viziunea teologică și interesul pentru studiul științelor profane, într-o dispută cvasi-permanentă cu partizanii tradiției filosofice neo-platonice, ai vechiului elenism păgân. Iată cum arăta Școala superioară publică constantinopolitană (Patriarhală) din incinta mării biserici a Sfinților Apostoli, în preajma catastrofei de la 1204:

Având un rol complementar cu Sfânta Sofia în viața liturgică a capitalei bizantine, prestigiul acestei catedrale se datora și prezenței aici a moaștelor Sfinților Apostoli Andrei, Luca și

Academia duhovnicească

Timotei (sub Sfânta Masă a altarului); ale Sfinților Ioan Gură de Aur și Grigorie Teologul (cei mai importanți Arhiepiscopi ai Constantinopolului, de o parte și de alta a Sfintei Mese); și ale Sfinților Împărați Constantin cel Mare, Teodosie cel Mare, Pulcheria, Justinian, Teofana, împreună cu mormintele altora, la fel de importanți pentru istoria

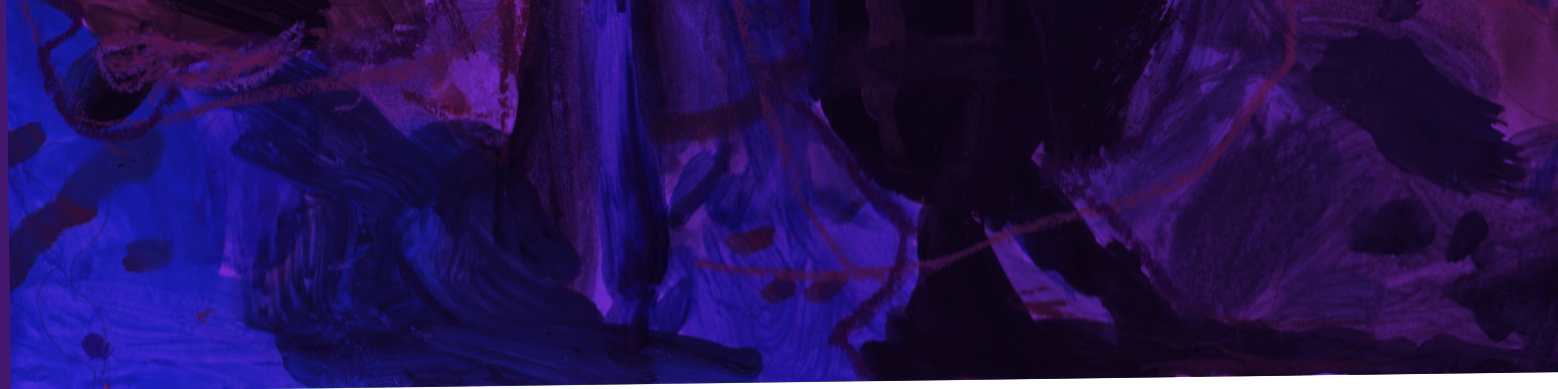
imperiului, dar necanonizați, în două anexe din partea de est.

Incinta rezervată instituției de învățământ, numită proaulia, cuprindea două atriumuri (curți închise, mărginite de porticuri cu coloane), aflate în fața bisericii, în jurul cărora se grupau „scaunele Muzelor” (școlile). În primul (peribolos) se afla ciclul inferior, trivium, cu trei galerii: pe o latură școala de gramatică, pe alta cea de muzică și pe a treia „arta socotitului” (aritmetica). Copiii erau aduși aici de la cele mai fragede vârste, școala fiind accesibilă pentru orice categorie socială. În quadrigum, al doilea ciclu (pronaos), se aflau mai multe școli. Una îi grupa pe cei ce studiau la un nivel superior gramatica, retorica și dialectica; urma medicina; pe altă latură „cei ce studiază relațiile dintre numere” (aritmetica superioară sau algebra) și „cei ce se ocupă cu liniile geometrice

și cu suprafețe și cu corpurile tridimensionale, cu planuri și cu figuri solide”; lângă acestea două, „cei ce se ocupă cu tonuri și armonii”, „de vreme ce acest domeniu de studiu își ia începuturile din aritmetică, iar geometria constituie cel mai potrivit intermediar al ei cu cea mai înaltă dintre științe, matematicile superioare”. Oameni de toate vârstele și de orice condiție socială se întâlneau în acest mediu efervescent, dinamic, în care erau experimentate orice metode pedagogice, inclusiv studii și discuții comune, fără supravegherea și disciplinarea din partea unui îndrumător (acestea se numeau συλλογος – asociere). Atunci când disputele din cadrul acestor grupuri nu se putea soluționa prin argumentațiile participanților, aceștia „puteau să se adreseze chiar patriarhului, după terminarea Jertfei nesângeroase (Liturghia), ca unul care era cel mai învățat și mai imparțial judecător, care putea oferi soluția și elucida problema pusă în discuție. Ca gramatician, el e superior lui Histiaios și Teodosie, ca retor, lui Demostene și Hermogene; în filosofie, lui Aristotel și Platon; în aritmetică, lui Nicomah; ca geometru, lui Euclid; în muzică, lui Ptolemeu; ca specialist în științele fizicii, lui Anaxagoras, Pitagora și Socrate însuși”. Această mărturie encomiastică din epocă este în mod evident exagerată, dar reflectă adevărul că mulți dintre conducătorii școlilor constantinopolitane, ca Sfântul Fotie (ajuns patriarh al Constantinopolului), sau Sfântul Eustatie (ulterior arhiepiscop al Tesalonicului), au avut o autoritate intelectuală și duhovnicească incontestabilă.

Academiile domnești de la București și Iași

În Țările Române, o instituție de un asemenea

nivel a putut apărea abia în contactul strâns cu neoelenismul sfârșitului de secol XVII și de la începutul secolului al XVIII-lea, când au fost înființate cele două Academii domnești, de la București și Iași.

Cea dintâi a fost organizată, cel puțin din timpul lui Brâncoveanu, în incinta mănăstirii Sfântul Sava, închinată Sfântului Mormânt, fiind pusă astfel sub patronajul patriarhilor Ierusalimului care, în acea epocă, au fost erudiții Dositei și Hrisant Notara, ierarhi cu un mare prestigiu în întreaga lume ortodoxă. În 1761, pentru a asigura mai mult spațiu Academiei, Constantin Mavrocordat a dispus mutarea obștii monahale de la Sf. Sava la ctitoria familiei sale de la Văcărești, și construirea, pe lângă vechile chilii, a unei clădiri mai mari, adecvate procesului de învățământ, care va fi refăcută și mărită de Alexandru Ipsilanti. După 30 de ani, și Academia a fost transferată în cadrul așezământului de la Domnița Bălașa, pentru că Mihai Șuțu a ales să-și instaleze curtea domnească în clădirile ei. După marele cutremur de la 1802, care a avariat grav noua locație, următoarele sedii au fost la Schitul Măgureanu și la Sărindar, după care a revenit la Sfântul Sava, unde vechea mănăstire a fost demolată treptat după 1848; instituția fiind împărțită de Cuza, în 1864, într-o Universitate, al cărei nou local s-a reconstruit pe același amplasament, și Colegiul Sfântul Sava, devenit ulterior liceul de excelență al Capitalei.

În Moldova, după anterioarele și efemerele Colegii de la Cotnari (înființat de Despot Vodă Heraclid, pe la 1561-1563) și de la Trei Ierarhi (întemeiat în 1640, la Iași, de Vasile Lupu), cu predare în limba latină (fără a o neglija, însă,

nici pe cea greacă), faima Academiei de la București l-a făcut pe Antioh Cantemir să ceară ajutorul aceluiași Hrisant Notara pentru a organiza și în capitala Moldovei o asemenea școală, începând din anul 1707, tot într-o mănăstire cu hramul Sfântului Sava, metoc al așezământului omonim de lângă Ierusalim. În urma unui incendiu, instituția de învățământ este mutată pentru câțiva ani (1724-1728) la mănăstirea Barnovschi, apoi i se construiește un sediu propriu lângă Mitropolie, rezidit și extins ulterior, unde va rămâne până la desființarea ei din ordinul sultanului, în urma tulburărilor de la 1821.

Implicarea Bisericii în organizarea Academiiilor

În ambele țări a existat în permanență o preocupare și pentru școlile în limbile slavonă și română, care în Moldova au fost un complement temporar, de ciclu inferior, al Academiei de la Iași, în același local, dar și pe lângă cele trei episcopii de la Roman, Rădăuți și Huși. Deschiderea cursurilor, la începutul noului an școlar, se făcea cu mare solemnitate, fiind deseori invitați să asiste domnul, mitropolitul cu episcopii și clerul, beizadele, cu toți boierii mari, însăși ședința divanului fiind uneori suspendată, din acest motiv, în acea zi. De asemenea, examenele erau publice, cu aceeași aleasă asistență, dar și „înaintea tuturor celor ce vor vrea ca să se afle acolo în ziua cea rânduită de cercetare”. La Iași, mitropolitul a fost uneori însărcinat de către domn să conducă și inspecțiile regulate, făcute de efori, pentru a verifica atât activitatea profesorilor, cât și strădaniile elevilor. Profesorii care nu corespundeau misiunii lor erau înlo-

cuiți, la fel și elevii nesilitori, „ca pe unii ce țin locul fără treabă”.

În ambele Academii învățământul era gratuit, porțile școlii fiind deschise tuturor, români și străini, bogați și săraci, „fără plată și daruri pentru cunoștință, învățătură și creștere”. Un număr de elevi primeau (prin concurs) burse, cazare, masă și uniforme de două ori pe an. Nichifor, primul mitropolit grec al Moldovei, va încerca să impună, printr-o circulară din 1749, obligativitatea învățământului și pentru copiii provenind din păturile de jos. Și urmașul său, Sfântul Iacob Putneanul, va îndemna pe toți locuitorii să-și trimită copiii la școală. Uneori, domnii din Moldova au luat măsuri în favoarea Academiei, combătând tendința aristocratică a boierilor care angajau pentru fiii lor profesori particulari, „dar cu învățătura cea desăvârșită nu se procopseau, rămânând cei mai mulți tot neînvățați, iar prostimea cu totul se afla lipsită de podoaba învățăturii”. Chiar și în Academie, aceia abandonau deseori studiile, pentru a ocupa posturi și dregătorii, „iubind mai mult cinstea curții, decât învățătura”.

Cum au sprijinit mănăstirile Academia domneasacă de la Iași

Funcționarea instituției era finanțată din veniturile anumitor mănăstiri și printr-o contribuție anuală a tuturor preoților, care erau scutiți pentru aceasta de impozitul către stat. În Moldova au existat mai multe variante suplimentare de acoperire a cheltuielilor, care se dovedeau mereu excedentare posibilităților: din vistieria țării, din veniturile domnești, din contribuția înaltului cler și a boierilor, începând cu mitropolitul și terminând cu logofeții vistieriei, cu

diecii și cu negustorii; a fost folosită chiar și subvenția provenind de la unele ocne de sare, care se acorda de obicei Atoniadei (școlii din Sfântul Munte), atunci când aceasta și-a încetat vremelnice existența.

Studiile se făceau la București în cinci cicluri de câte trei ani. În primul, se învăța gramatica greacă și se începea studierea limbii latine. În următorii trei ani, se aprofundau limbile greacă și latină și se studiau operele scriitorilor greci și latini. În al treilea ciclu, dimineața se predau poetica, retorica și etica lui Aristotel, iar după-masa limbile italiană și franceză. După ce elevii se pregăteau timp de nouă ani în această direcție umanistă, treceau la studierea științelor. Trei ani învățau dimineața aritmetica și geometria, iar după-masa elemente de istorie și de geografie. În ultimul ciclu, se studiau filosofia și astronomia. Deși unele regulamente prevedeau și un profesor de teologie, o materie corespunzătoare nu se regăsește în programa de predare, nefiind un curs obligatoriu, el putând fi urmărit de cei doritori la seminarul cu predare în limba română de la Mitropolie. La Iași se prevedea obligativitatea prezenței la studii șase ani, timp în care și bursierii aveau asigurat ajutorul, pentru ca ei să-și însușească învățătura necesară, „căci dacă nu le va fi de ajuns vremea aceasta pentru procopseala lor, nici tot veacul nu le va fi îndestulat”. Exista o singură vacanță, vara, de o lună.

De-a lungul timpului, sub influența Occidentului, interesul s-a deplasat către studiul științelor exacte și al limbilor străine, în detrimentul disciplinelor filosofice. Conform statutelor mai târzii din Țara Românească, materiile de învățământ au fost împărțite în trei categorii. În

categoria științelor intrau: matematica, fizica, chimia, geografia, metafizica, logica și etica. Grupa a doua, a „literaturii”, cuprindea: studiul clasicilor antici, retorica, poetica, mitologia, istoria și arheologia. În grupa „limbilor” se învățau: elina, latina, rusa, franceza, italiana și germana. În Moldova s-a studiat la un moment dat și araba sau turca.

Reducerea influenței culturii grecești

După Revoluția lui Tudor Vladimirescu, s-a redus și mai mult influența vechii culturi grecești, iar la conducerea școlii muntenesti a fost adus Gheorghe Lazăr, care începuse din 1818 încercările de introducere a limbii române în toate domeniile de studiu ale unui institut de învățământ superior. Noua structură a colegiului va cuprinde trei trepte: „umanioare” (un gimnaziu de patru ani), „învățăături complementare” (timp de trei ani) și „cursuri speciale” (ciclul superior, tot de trei ani). La Iași, Gheorghe Asachi finalizase deja în același an primul ciclu de „ingineri”, prin cel dintâi examen dat de elevi români, cu profesor român, după manuale scrise în română, la capătul primului curs de învățământ superior ce se desfășurase timp de patru ani numai în limba română.

Monahul Eufrosin Poteca, primul profesor de filosofie din școlile românești de la începutul secolului al XIX-lea

Pentru relația dintre Biserică și școală este pilduitoare, în acea epocă, activitatea didactică a arhimandritului Eufrosin Poteca. Fiu de țărani, a intrat în monahism atras mai degrabă de oportunitățile de studiu pe care le asigurau marile lavre paisiene de la Neamț și Căldă-

rușani. Absolvent al Academiei de la Sfântul Sava, a fost trimis împreună cu alți trei colegi să-și continue studiile în străinătate, la Pisa și la Paris. La întoarcerea în țară, sub îndrumarea lui Gheorghe Lazăr, devine primul profesor care predă filosofia în limba română, la Academia domnească, traducând pentru aceasta mai multe tratate importante în epocă. Trimis egumen la Gura Motrului, înființează în satele din jur primele școli din județul Mehedinți, pe care le susține din veniturile mănăstirii și din vânzarea cărților pe care le scrie sau le traduce. Creează și un fond din care asigură burse pentru elevii capabili și doritori să-și continue studiile, la Craiova și la București. Dăruiește o mare parte din tirajul unor catehisme alcătuite de el altor școli de fete, gimnazii, colegii naționale din întreaga țară, și donează o parte din drepturile lui de autor tipografiei Mitropoliei, „spre a putea tipări mai multe cărți românești și mai vârtos Biblia, căci această epocă așa cere: să iasă nația română din vârsta prunciei”. Iată cum se aprecia Eufrosin Poteca, printre cărturarii vremii, colegi ai săi de la Sfântul Sava, de talia lui Ion Heliade Rădulescu sau Petrache Poenaru, care au avut apoi un rol decisiv în organizarea învățământului românesc: „a trudit mai mult decât toți, de a învățat mai bine și carte românească și grecească și elinească cu gramatica lor, și latinească și italienească și franțuzească cu gramatica lor, și din științe: geografia, istoria, logica, morala, filosofia, fizica cu toate ramurile ei, știința legilor cu dreptul roman, dreptul firesc și dreptul politic, și peste toate, teologia. Și mai fusese și profesor atâția ani și tălmăcise și tipărise atâtea cărți folositoare”.

Această anvergură cuprinzătoare a dascălilor, deopotrivă intelectuală, culturală și teologică, duhovnicească, a fost cea care a conferit instituțiilor de învățământ, în Ortodoxie, adevărata dimensiune superioară, academică; nu atât bogăția unor cunoștințe enciclopedice, cât „întreaga înțelepciune” a tradiției patristice, care este rodul unei vieți trăite deplin, pe toate planurile, în Biserică, și care are capacitatea de a discerne locul, rostul și sensul tuturor lucrurilor. Atunci când se făcea trecerea de la buchiseala vechilor dascăli, către orizontul mai larg pe care îl deschidea contactul direct cu marea cultură romeică, stolnicul Constantin Cantacuzino, poate cel mai învățat om al Țării Românești, din vremea sa, căutând pentru fiii săi un pedagog care „să le ascuță mintea pentru o învățătură superioară”, dorea ca acela să „le predea acum și logica, deoarece și o sută de ani dacă ar studia gramatica și literatura, tot unul și același ciclu ar face”. Dacă raționalismul neo-aristotelic, aflat atunci la modă, era socotit decisiv pentru saltul calitativ dorit în educație, această alegere se datora discernământului duhovnicesc al celui ce era astfel prețuit de către traducătorii unei culegeri antologice din scrierile Sfântului Ioan Gură de Aur: „prea înțeleptul dumnealui Constandin Cantacuzino biv vel stolnic, pre care ca pre un epistimion (cunoscător) și știutoriu l-am avut lumină și deslegare întru toate, la cele mai adânci filosofești și bogoslovești noimata (înțelesuri teologice) ce s-au aflat”.

„Despre Cer”

În prima etapă de funcționare a Academiei de la Sfântul Sava, în cadrul oferit de vecinătatea obștei monahale, programa alcătuită de

Hrisant Notara prevedea doar trei profesori. Directorul predă logica, retorica, fizica, „despre cer”, „despre naștere și pieire”, „despre suflet” și metafizica. Al doilea profesor avea și el un repertoriu de autori clasici destul de încărcat: Socrate, Sofocle, Euripide, scrisorile lui Synesie, poeziile lui Pindar, discursurile lui Demostene, istoriile lui Xenofon, Plutarh, Tucicide, precum și omiliile Sfântului Grigorie Teologul; dar trebuia să predea și cursuri de poetică. Celui de-al treilea profesor îi revenea să analizeze operele lui Hrysoloras, Cato, Fochilidis, Pitagora, fabulele lui Esop, parenezele lui Agapet și epistolele lui Teofilact Simocatas; el era dator să facă, de asemenea, cu începătorii, exerciții de gramatică și ortografie, în neogreacă.

În ultima parte a secolului al XVIII-lea, după evacuarea obștei monahale din incinta comună, una dintre deciziile luate pentru modernizarea întregului proces didactic a fost specializarea într-o măsură cât mai mare a profesorilor. Dacă până atunci ei erau considerați omniscienți și puteau să predea o paletă largă de materii, din acea vreme numărul lor va crește, fiecare începând să se specializeze într-un domeniu din ce în ce mai restrâns și să piardă din vedere acea „filozofie a întregului”, care este specifică Ortodoxiei, și pe care unii intelectuali de talie universală (precum Dostoievski sau Kireievski) o vor redescoperi în veacul următor.

Atunci când „o rămășiță” a exilului rusesc și a convertiților lumii noi deschidea o școală de vară, ca un „curs de supraviețuire ortodoxă”, cu titulatura hiperbolică de Academie Teologică, în pustiul spiritual al Americii sfârșitului de secol XX, cuvântul inaugural s-a centrat pe analizarea modului cel mai potrivit de „primi-

re a Ortodoxiei în chip cât mai deplin". Deși a beneficiat areareori de mai mult de doi profesori, ca și școala noastră de la Sfântul Sava, la începuturile ei, un conferențiar era capabil să predea, de pildă, o serie de prelegeri aprofundate referitoare la evoluția gândirii occidentale de la Marea Schismă până în prezent, împreună cu un curs „despre concepția ortodoxă asupra vieții” și câte unul despre gramatică, poezie și compoziție engleză, gramatică rusă, literatură universală, cultură muzicală, istorie, muzică psaltică și tipic bisericesc. Deși a avut la început doar patru cursanți, și aceștia tineri obișnuiți, mulți dintre absolvenții ulteriori ai acestei Academii au fost hirotoniți apoi de arhiepiscopul locului doar pe baza diplomelor primite la finalul acestor studii. Este interesant că și în pitacul de aprobare a înființării școlii românești a lui Gheorghe Lazăr, vodă Caragea a adăugat textului inițial propus de boieri, o clauză complementară, anume să nu fie hirotoniți preoți sau diaconi fără să fi trecut prin acel colegiu și să aibă certificat semnat de efori.

Pierderea sensului în procesul de educație

Sunt foarte rari asemenea maeștri spirituali, cu o statură duhovnicească și o formație culturală la măsura celor exemplificate. Dar cultivarea într-o cunoștință a „întregii înțelepciuni”, care să armonizeze cu discernământ studiul științelor profane cu viziunea teologică și să arate mereu din această perspectivă care este rostul tuturor lucrurilor, poate transforma orice școală, chiar și cu patru elevi și doi profesori, chiar aflată „sub asediu” – precum Universitatea reînființată de către clericii și monahii învățați refugiați în „exilul” de la Niceea, din timpul ocupației

latine a Constantinopolului, sau precum cursurile contemporane de „supraviețuire ortodoxă” de la Platina, din munții Californiei, în mijlocul unei lumi apostate –, într-o Academie Duhovnicească. Pentru aceasta, trebuie însă reconfigurată întreaga noastră viață, care este centrată în vremurile de față pe sine și pe confortul material.

„În universitățile de astăzi dai de oameni foarte bine pregătiți, adevărate enciclopedii ambulante, însă nu există o unitate în cunoaștere, nu există un sens. În zilele noastre, însuși principiul unei astfel de educații s-a pierdut aproape cu totul. Universitatea nu mai este locul unde să mergi pentru a dobândi acest tip de învățătură, căci totul este fragmentat, împărțit în diferite secțiuni. Însăși ideea de cunoaștere coerentă este socotită superstiție medievală, înapoiere; astfel că ajungi specialist într-un domeniu particular, cu un punct de vedere îngust, fără a ști care este scopul lucrurilor. Ar trebui să reînvățăm de la cei din vechime acest principiu al pedagogiei: necesitatea de a avea un punct central de vedere, de a face ca toată educația noastră să aibă un centru la care să se raporteze toată cunoașterea. Iar centrul acela, desigur, este Ortodoxia, al cărei țel este mântuirea sufletului” (pr. Serafim Rose).

Material publicat de Agenția de Presă
Basilica, cu ocazia hramului LTSTI

**Cei mai mulți dintre noi, cei care
avem copii, ne dorim pentru ei
o carieră de succes în cele mai
interesante și atractive domenii
din societate. Îi vedem medici
de talie internațională, profesori
universitari, piloți, judecători etc
și pentru acest lucru îi trimitem
la școli înalte, îi cultivăm cu
meditații peste meditații, astfel
încât să devină cineva.**

Acest tablou cu nuanțe accentuate de gri se regăsea la loc de cinste și pe peretele societății în care trăiau Sfinții Părinți, deci nu este nimic nou sub soare. Am dat accidental peste un text al Sfântului Ioan Gură de Aur care prezenta situația din timpul său: „În vremea noastră fiecare părinte își dă silința să instruiască pe copiii lor în meserii, în arte, în știință, în oratorie, dar niciunul nu se interesează cât de puțin să educe sufletul lor. Nu vă încetez a cere, înainte de toate celelalte, să dați copiilor voștri o bună educație”.

Departate de mine gândul de a critica sistemul de învățământ ori școlile de prestigiu care cultivă cu excelență pregătirea intelectuală,

ci doar tendința noastră de a ne transforma copiii în tobă de carte, iar parte sufletească o lăsăm la mila Domnului.

Am descoperit de curând și o alternativă la instruirea strict profesională, care lasă educația sufletului pe plan secund. Este vorba de școlile ortodoxe. Am ales să fac o vizită liceului bucureștean patronat de Sfinții Trei Ierarhi care își serbează ocrotitorii joia aceasta.

Interesat ca jurnalist, dar și ca tată a doi copii, am plecat spre una dintre locații aflată pe Strada Virgiliu, nr. 44. Am fost întâmpinat de inițiatorul proiectului, părintele Vasile Gavrilă, un om care nu are nevoie de prea multă prezentare: duhovnic iubit de tineri, realizator de emisiuni, cadru didactic universitar, scriitor prolific și om dedicat educației creștine. În așteptarea pauzei, am stat de vorbă cu părintele pe holul școlii.

„Ne-am gândit că trebuie să avem o școală care să răspundă cerințelor părinților și copiilor de educație, de pregătire în raport cu știința, cultura, artele și, în același timp, să aibă o abordare din perspectivă creștină”, mi-a mărturisit părintele despre începuturile școlii care a fost înființată în 2010.

Acreditarea a primit-o în anul 2016, iar statutul liceal l-a dobândit în 2017.

Deși ideea i-a aparținut, a pus-o în practică cu ajutorul comunității de la paraclisul Sfântul Nicolae Ghica. „Am generat o emulație în jur,

am discutat cu mai multe persoane; proiectul a fost foarte bine primit, iar primii învățători și profesori au venit chiar din comunitatea bise-

**Momi, educația
actuală și Sfinții
Trei Ierarhi**

ricii noastre, foști studenți care au frecventat biserica și care acum erau profesori. Cu ei am făcut primul corp profesoral”.

În timp ce părintele vorbea despre faptul că școala nu este confesională și că se diferențiază de o instituție de învățământ obișnuită prin abordarea pe care o are față de actul educațional, o fetiță îmbrăcată într-o uniformă de un albastru profund, cu roșu în obraji asortat cu eșarfa, a ieșit din clasă probabil pentru a se spăla pe mâini. După un sărut mâna timid ne-a cerut scuze pentru că a întrerupt discuția și și-a văzut de drum.

M-am simțit ca în epoca victoriană în care doamnele salutau printr-o reverență aristocratică. Plăcut surprins de bunul simț și de eleganța gestului, am ascultat în continuare discursul părintelui care era deplin argumentat de atitudinea fetei cu pistrui.

„În numeroase rânduri, elevii liceului nostru au fost remarcați pentru eleganță, educație și pregătirea deosebită, chiar de excelență în unele situații, pentru capacitatea de adaptare la diferite situații, pentru inocența și maturitatea pe care am manifestat-o în raport cu societatea”, a completat părintele Vasile care ne-a explicat că școala dorește să răspundă nevoilor concret-educative ale copiilor care s-au născut, au crescut și se formează în „cultura societății contemporane”.

Mimetismul și educația

„Mă tem că prea mult, în societate, implicit și în școală, se practică mimetismul: copiem de la alții fără a ne ști nevoile, fără a ne cunoaște bine copiii și specificul lor, aplicându-le reguli și pedagogii străine”, a spus părintele Vasile.

„Preocuparea principală a școlii este să descopere metode și pedagogii adecvate, prietenoase și eficiente pentru formarea și dezvoltarea personalității copilului. Atât educația cât și actul de predare, învățare și evaluare se realizează din perspectiva unei pedagogii creștine, din perspectivă evanghelică, bazat fiind pe valori culturale, științifice și artistice autentice”.

Modelul educațional a fost împrumutat de la

Relația dintre elevi și profesori este bazată pe respect reciproc. Este o relație caldă, prietenoasă, ca într-o mare familie, așa cum au mărturisit mulți elevi, spune părintele Vasile Gavrilă. Foto credit: Basilica.ro/Raluca Ene

Sfinții Trei Ierarhi de la care au preluat diferite aspecte privind „pedagogia, raportarea la cultura clasică și contemporană, precum și relația dintre Școală și Biserică”.

principiilor promovate de diferite școli de pedagogie, fără a le respinge nici pe cele clasice, nici pe cele contemporane.

Pauze în acorduri simfonice

Discuția noastră a fost întreruptă însă de acorduri simfonice.

Un fragment din Anotimpurile, renumita creație a compozitorului Antonio Vivaldi, a început să răsună din boxele de pe hol anunțând că s-a încheiat ora.

Părintele mi-a răspuns înainte ca întrebarea mea să capete glas: „Era prea banală soneria obișnuită. Am ales să o schimbăm ca să dăm culoare”.

Îl urmez pe părintele Gavrilă în clasă și, în timp ce ne face prezentările, încerc să procesez informațiile primite gândindu-mă că poziționarea între primele 10 școli din București și faptul că 52% dintre elevii instituției de învățământ au fost premiați la olimpiade și concursuri locale,

naționale și internaționale nu sunt aspecte de neglijat.

În timp ce copiii se pregăteau de ora de desen, îl observ pe Momi, un betta speland, care înota monoton în acvariul curat și îngrijit din apropierea catedrei. Era liniștit. Parcă în deplină armonie cu atmosfera care domnea în clasă, și care nu era una impusă de prezența unor străini, ci pur și simplu era altceva, era o stare.

Definiția afecțiunii. Foto credit: Basilica.ro/Raluca Ene.

Referitor la Pedagogie, părintele a subliniat că principiile promovate de Sfinții Trei Ierarhi „sunt indiscutabil actuale, pentru că sunt perene” și a enumerat câteva dintre ele: abordarea copilului ca unicitate și chip al lui Dumnezeu; acordarea atenției cuvenite fiecărui copil, găsimu-i dascălul cel mai potrivit, reflectat în selecția corpului profesoral; atenția sporită în raport cu „atacurile” asupra copilului, care pot veni și din interior și din exterior, în condițiile unei societăți foarte provocatoare; selectarea

Am rămas cu privirea ațintită la Momi când Maria, o fetiță din a treia bancă, îmi spune că peștișorul a primit numele prin votul clasei și că reprezintă responsabilitatea întregului colectiv.

„Cinci bobite de mâncare pe zi, nu mai mult trebuie să primească Momi”, îmi transmite Maria care mă asigură cu o voce responsabilă că apa din acvariu este schimbată de două ori pe săptămână.

Nu trece mult timp și *Vivaldi* îmi reamintește că s-a sunat de intrare. După câteva momente își face apariția profesoara de desen, artistul plastic Cosmina Dragomir, și începe ora cu tematică iconografică, în contextul concursului dedicat ocrotitorilor școlii.

Fiecare copil a ales un sfânt pe care să-l reprezinte artistic. Mă așez în spatele unei fetițe și urmăresc cu atenție dexteritatea cu care îl pictează pe Sfântul Vasile cel Mare. Curios fiind, nu rezist și o întreb dacă are un sfânt pe care îl simte mai apropiat de inima ei. Nu apucă să răspundă, deoarece colegul ei Eric îmi spune

că îl are *prieten* pe Sfântul Luca al Crimeei.

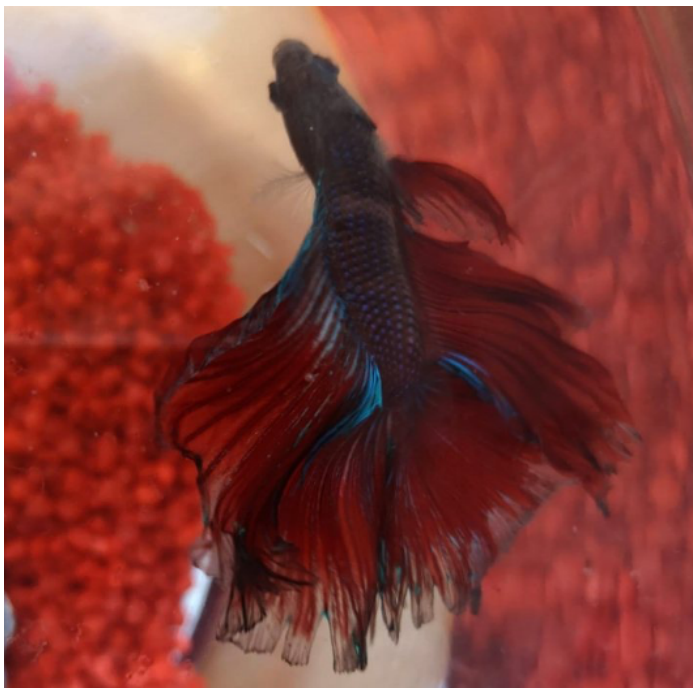
„Mi-a plăcut de mic de el. Am auzit de la mama despre Sfântul Luca, apoi am văzut filmul despre viața lui. M-a impresionat”.

O altă fetiță mi-a spus cu o voce hotărâtă că îi

este dragă Sfânta Teodora de la Sihla, dar că îl simte apropiat pe monahul Iosif Vatopedinul al cărui nume îl poartă fratele ei mai mic.

La finalul orei am purtat o discuție cu Cosmina Dragomir care a definit liceul „Sfinții Trei Ierarhi” ca o „mare șansă”. „Am acea stare a omului care nu are niciodată nevoie de concediu pentru că ei, copiii, locul acesta și colegii sunt o vacanță și o bucurie permanentă”. Diferența între liceul ortodox în care își des-

Când am întrebat dacă Momi este mascota clasei, mi s-a răspuns ferm: Nu. El face parte din clasă. Foto credit: Basilica.ro.

fășoară activitatea și alte instituții de învățământ constă în „conceptul pe care îl utilizează, oamenii care îi pășesc pragul și resursele ei”. „Poate judec subiectiv, dar această școală le are la maximum pe toate trei”, a spus profesoara.

„Copiii provin din familii cărora le este mai importantă educarea caracterului copiilor lor decât ridicarea la un standard de realizări profesionale cu care sunt terorizați bieții copilași din țară și din toată lumea asta. Li se ignoră toate nevoile lor sufletești și de dezvoltare personală și se pune accent doar pe pregătirea lor la materiile de examen”, a atenționat Cosmina Dragomir.

„Noi încercăm ca în fiecare copil să descoperim potențialul și locul în care el poate să meargă să facă progres și să ajungă un om

mare. Nu trebuie să fie o anumită meserie, ci le căutăm darul de la Dumnezeu, pentru că fiecare se naște cu un dar”.

Școala ortodoxă, o investiție pe termen lung

Înainte să plec din școală, am mai stat un pic de vorbă cu părintele Vasile Gavrilă. Am trecut prin cancelarie, dar ne-am plimbat în mare parte pe holurile școlii, printre cei mici. Mi-a plăcut viziunea sa vis-a-vis de rolul pe care îl are o astfel de instituție de învățământ într-o societate secularizată și secularizantă. „Nu oprește acest proces (al secularizării – n.r.) pentru că nu are această forță, ci școala îl pregătește pe copilul de astăzi, adultul de mâine, cum să întâmpine acest proces, fără a fi zdrobit de el”.

El a remarcat că „se vorbește mult despre și împotriva secularismului”, dar nu s-a venit cu soluții concrete, pe când „școala creștin-ortodoxă se impune într-o astfel de societate ca o necesitate, ca un colac de salvare și ca o soluție, între altele, în fața pericolului distrugerii valorilor culturale, spirituale și chiar antropologice”.

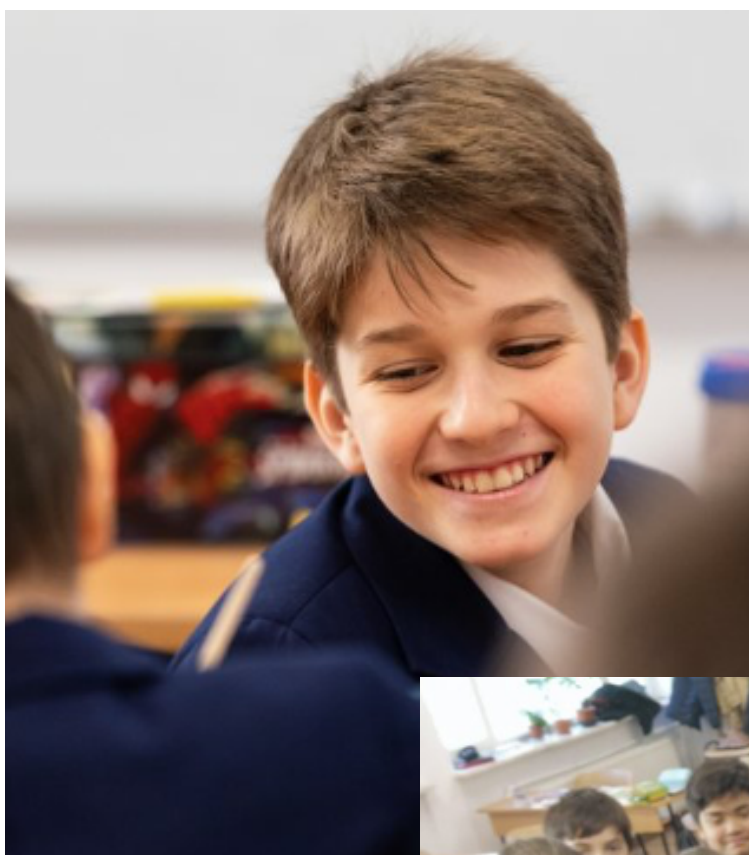
Impactul unei asemenea școli, iar acest lucru se va vedea în timp, este o investiție pe termen lung, dar și scurt și mediu.

Nici față de utilizarea unor mijloace moderne în procesul educațional părintele nu a fost reticent.

„Educația nu poate face abstracție de descoperirile tehnicii moderne din toate domeniile, inclusiv din domeniul Inteligenței Artificiale.

Rolul școlii noastre este de a forma elevii cum să folosească tehnologia fără a fi dominați de ea, de aceea și Liceul Teoretic Sfinții Trei

Ierarhi o folosește atât cât îi poate sluji în performanța educațională” mi-a spus părintele care a subliniat necesitatea unui echilibru. Școala a creat sisteme, platforme prin intermediul cărora se comunică și se promovează activitățile școlare și extrașcolare, fără a înlocui însă cartea tipărită, caietul, stiloul și caligrafia. După mai bine de trei ore petrecute în cadrul liceului am plecat cu un sentiment de pace, poate de la starea de liniște regăsită în rândul copiilor care frecventează cursurile instituției. Oare ce mai face Momi?

Un zâmbet cât zece note de zece.
Foto credit: Basilica.ro/
Raluca Ene

Nu am putut să plec din clasă fără o amintire digitală.

Zorii Școlii Noastre

De ce avem nevoie de un simpozion dedicat Sfinților Trei Ierarhi?

Scoala noastră este pusă sub patronajul Sfinților Trei Ierarhi. Intenția mea, atunci când am ales denumirea școlii, a fost de a atinge două obiective. În primul rând, redarea demnității școlilor românești, prin reînființarea instituțiilor de învățământ care i-au avut patroni pe Sfinții Trei

Ierarhi, desființate de regimul comunist ateu, precum și redescoperirea, evluarea, însușirea și valorizarea zestrei culturale, teologice, pedagogic-educative, pe care ne-au lăsat-o acești mari sfinți.

Valoarea operelor Sfinților Vasile, Grigorie și Ioan este ușor de constatat, volumul impresionant de lucrări închinat studiului operelor lor, mulțimea edițiilor critice, cu operele lor, care nu încetează a mai apărea, analiza lucrărilor lor, din multiple perspective - teologic, eclesiologic, canonic-juridic, cultural, artistic, psiho-pedagogic - ne îndreptățesc să afirmăm că moștenirea culturală și spirituală lăsată de ei este impresionantă.

De aceea lansăm un proiect de cercetare a operei Sfinților Trei Ierarhi, pentru a cunoaște, integra și fructifica zestrea, în elaborarea unei pedagogii, care să stea la baza definirii școlii noastre, în formarea culturală și spirituală a profesorilor și a elevilor; având în vedere amploarea proiectului, atât din perspectiva vastei opere, cât și a volumului de lucrări de cercetare, acesta este gândit să se deruleze pe

două etape: pe toată perioada de funcționare a școlii, dar și anual.

Pe toată perioada de funcționare a LTSTI - „Sfinții Trei Ierarhi - de la Ocrotire la Pildă Vie”

Obiectiv general:

Demararea unei incursiuni culturale, teologice și filosofice în opera Sfinților Trei Ierarhi, încununate la final cu evenimente aniversare dedicate publicului la Biserica „Sfântul Nicolae - Paraclis Universitar”, București, sau în alte spații / medii.

Modalități de abordare:

1. Se va propune o lectură a operelor Sfinților Trei Ierarhi, ca lectură suplimentară, la recomandarea Prof. de Religie dar și a altor cadre didactice;
2. Se pot aborda/dezbate teme la disciplinele: Limba și Literatura Română, Istorie, Arte, sau disciplinele care vor găsi teme și conexiuni cu domeniul lor.
3. Se pot organiza simpozioane, concursuri;

Obiective specifice:

- Realizarea unui demers didactic prin care elevii și profesorii să cunoască mai îndeaproape împrejurările istorice, sociale și politice în care au viețuit sfinții patroni ai LTSTI;
- Aprofundarea prin studiu de către elevi, prin implicarea și coordonarea cadrelor didactice, a scrierilor pe care ni le-au lăsat Sfinții Trei Ierarhi, abordând diverse teme teologice sau filosofice și dezbătându-le în contextul modernității și al noilor provocări care confruntă societatea actuală;
- Extragerea, în urma studierii operei Sfinților,

a unor principii pedagogice, moral-civice, duhovnicești care, păstrate într-o formă sintetizată pot fi publicate într-o "carte" simbolică a școlii noastre, să poată deveni sursă de inspirație permanentă și repere reale în conduita noastră;

- Preocuparea pentru educație în sensul – nu doar pragmatic, ci profund spiritual al acesteia, debutul unei campanii prin care aceste descoperiri-emblemă să devină publice.

Activități propuse:

1. Cercetare, selecție, extragere de fragmente definitorii din opera sfinților. Notarea și interpretarea lor în limbajul propriu generației tinere, prin efortul fiecărui elev.
2. Enumerarea de soluții posibile pe care ni le-ar oferi înțelepciunea din scrierile de atunci, transpuse nevoilor și confruntărilor din viața prezentă.
3. Realizarea unei colecții de citate care să reflecte valorile pe care le urmărim în educația copiilor, a tinerilor și în formarea adulților – la diverși autori în general și la sfinții Bisericii în special. Crearea unei suite de imagini/scurte filme care să conțină/reflecte aceste texte, care să devină devize motivaționale în conturarea profilului propriei noastre pedagogii, care să fie difuzate regulat pe rețelele de comunicare ale școlii.
4. Prezentări ale dascălilor și dezbateri cu elevii.
5. Eveniment cultural artistic cu prilejul Hramului la Biserica „Sfântul Nicolae - Ghica”:
 - prezentare de eseuri biografice și literare,
 - participarea corului școlii, invitat la una din cele două strane la Sfânta Liturghie,

- miniexpoziția lucrărilor artistice selecționate,
- lansarea proiectului editorial, un număr omagial al revistei „Școala noastră”.

Exemple de teme ce pot fi dezabătute la clasă pe parcursul simpozionului, sugerate profesorilor interesați în a se implica (pot fi susținute de dascăli școlii sau/și de invitați externi):

Istorie: Studiarea perspectivei istorice în care s-au născut, au studiat, s-au dezvoltat intelectual, au viețuit și făptuit, au militat; modul în care au influențat ei societatea și lumea academică a timpului. Înțelegerea impactului misiunii lor în contextul inegalităților din viața socială (în sec. al IV-lea nu era abolită sclavia, existau proprietari de pământuri și robi deținuți pe alte continente) – sfinții au convins oficialitățile să adopte o politică deschisă și către păturile sociale subjugate, invocând morala creștină și valori precum modestia și milostenia, incriminând extravaganta exagerată a elitelor de la curte. Ei înșiși au fost un exemplu, dăruind întreaga lor avere săracilor, construind instituții de ocrotire, centre educaționale și medicale etc.

Științe și literatură: Personalități academice, sfinții au acoperit în preocupările lor domenii vaste precum logica, matematica, gramatica, retorica, științele naturii, medicina, arta și filosofia. Sf. Grigorie a fost un poet celebru. Se pot aprofunda exemple din aceste opere.

Filosofie și științe sociale: Înțelegerea profundă a ipostazei lor de cetățeni de frunte, care

covârșeau prin educația aleasă și influențau prin arta oratoriei și prin argumentele lor, având o atitudine-manifest și o gândire revoluționară. Au fondat prima grupare organizată de studenți creștini, persecutată de păgânii acelor timpuri.

Religie:

- Criteriile pe baza cărora biserica le acordă o recunoaștere specială și o zi privilegiată de prăznuire comună;
- Ce a însemnat pentru ei apărarea credinței creștine în fața ereziilor sau fermitatea în susținerea valorilor, cu ce s-au confruntat în mediul teologic, politic (prigoană, exil);
- Participarea la al doilea Sinod ecumenic de la Constantinopol a Sf. Grigorie, care a deținut președinția sinodului, pentru a elucida Misterul Sfintei Treimi și dubla natură a lui Iisus Hristos atacate de ereziile vremii, sau rolul lucrărilor lor, de care sinoadele au ținut cont, cum a fost lucrarea Despre Sf. Duh a Sf. Vasile cel Mare, la Sinodul al II-lea Ecumenic;
- Smerenia și evlavia lor, în comparație cu nivelul intelectual, clasa socială înaltă din care proveneau și ierarhia oferită de biserică;
- Cum ne explicăm modul în care își puteau exercita autoritatea morală și cum și-au dobândit „popularitatea” în rândul tuturor păturilor sociale, prin covârșitoarea cultură, înțelepciune, exemplu de echilibru al minții și sufletului.

I. Simpozion Anual

Anul 2020: Simpozion dedicat patronilor spirituali ai școlii, Sfinților Trei Ierarhi (ediția a II-a) 2020

Specific pentru anul acesta, vom organiza următoarele activități, împreună cu profesorii și elevii Liceului, dar și cu susținerea părinților. Este important de reținut că aceste activități nu sunt și nu vor fi niciodată obligatorii. Participă doar elevii care își doresc și au timpul necesar să se implice.

• Perioada de implementare: 15-30 ianuarie 2020

• Activități:

1. Concurs de eseuri cu următoarele posibile teme inspirate din viețile Sfinților Trei Ierarhi: Pedagogie, Teologie, Retorică/Oratorie, Științe (matematici, medicina, astronomie, fizica, filosofie);

Responsabili: Pr. Prof. Vasile Gavrilă, Prof. Limba și Literatura Română, Istorie, Artă, Religie
Mod de organizare: Individual sau pe echipe
Surse bibliografice pentru documentare: elevii vor putea împrumuta materiale de la Biblioteca Liceului

Termen de predare: 23 ianuarie, lucrările vor fi colectate de responsabili

2. Concurs de artă: realizarea unei icoane sau imagini iconografice inspirată din viețile Sfinților

Responsabil: Prof. Dr. Maria-Cosmina Dragomir

Termen de predare: 23 ianuarie

3. Concurs cu public: Prietenii Sfinților Trei Ierarhi – călători prin istoriografia vieții lor
Responsabili: Pr. Prof. Vasile Gavrilă, Prof. Limba și Literatura Română, Istorie, Artă, Religie.

Mod de Organizare: concursul va fi susținut de două echipe, cu întrebări adresate de un juriu, din viața Sfinților. Fiecare echipă va pregăti două întrebări pe care le va adresa celeilalte echipe; întrebările vor fi alcătuite pe baza datelor biografice legate de Sfinții Trei Ierarhi; se vor puncta și întrebarea și răspunsul. Locație: concursul va avea loc în Biserica „Sfântul Nicolae-Ghica”, după Sfânta Liturghie, în ziua de 30 ianuarie.

4. Corul Școlii: Un grup de elevi vor cânta la

una din cele două străni la Sfânta Liturghie, în ziua de 30 ianuarie

Responsabil: Prof. Cristian Nica.

5. Revista Școala noastră: editarea unui număr festiv al revistei „Școala noastră”, în care să reflectăm acest simpozion

Responsabil: Prof. Georgiana Estienne

Conținut: un editorial, eseurile câștigătoare, icoanele/imaginile iconografice care se vor distinge, materiale, texte elaborate de profesori și colaboratori ai Liceului.

„Surâsul copilăriei”, ediția a IV-a

In contextul actual, educația traversează o perioadă de criza ideologică, fiind scindată între ideile conservatoare (învățământul de tip tradițional, în care rezidă sau transpar, adesea, din trecut, și metode rigide, neproductive) și cele de tip novator, legate de variante multiple de sisteme alternative, inclusiv concepte complet revoluționare.

Școlile, alături de Biserică, de ONG-uri și actori culturali, caută soluția ideală, o cale de mijloc, în care să co-existe valorile autentice din ambele paradigme educaționale.

Ne dorim cu toții implementarea unei viziuni noi, care să genereze entuziasm în rândul elevilor (oferindu-le căi inedite de abordare a ideii de comunicare în grup și societate) și de

sensibilizare a părinților, a cadrelor didactice și a societății civile în ceea ce privește implicarea civică și angajarea în sprijinirea persoanele

vulnerabile. O putem face, pe de o parte, prin informare și implementare activă și, pe de altă parte, folosind un instrument eficient: comoră de resurse educative pe care o reprezintă secțiunile artistice. Artele vizuale, scenografia, fotografia, arhitectura, dansul, baletul, muzica, teatrul, cinematografia, literatura pot fi valorizate în demersul didactic în ceea ce privește asumarea rolului formator prin mijloace ludice sau artistice.

Pornind cu această încredințare, Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”, alături de peste alte douăzeci de instituții școlare (grădinițe, școli, licee), ONG-uri culturale, cluburi de activități educaționale și creative, muzee – beneficiind, de asemenea, și de foarte multă susținere din

partea comunității - a înaintat Primăriei Municipiului București (prin comisia Proedus, axată pe proiecte pentru copii și tineret) un proiect de anvergură, catalogat de către evaluatori ca fiind complex, benefic și grandios: **festivalul de artă ingenuă „Surâsul copilăriei”, aflat anul acesta la cea de a IV-a ediție.**

Combaterea bullying-ului

Tematica indicată tuturor proiectelor capitalei de către finanțatori este cea a includerii, a toleranței, lupta cu mentalitățile împotriva marginalizării, a excluderii, a discriminării și a fenomenului bullying, studierea și aprofundarea drepturilor omului.

Proiectul se adresează, în cele 20 centre de lucru ale sale, oferite de parteneri pe parcursul întregii perioade de implementare, către minimum 1400 de copii și tineri, având în final aproximativ 2200 de beneficiari direcți și indirecti, pe care îi așteptăm în cadrul evenimentelor culturale: vernisaje ale expozitiilor în școli, o lansare de carte (copiii lucrează împreună la un album de artă ilustrat cu desenele, picturile, colajele și fotografiile lor, însoțind eseuri și poezie), conferințe, dezbateri și o gală finală organizată la cinematograful (cuprinzând premiile laureatilor și proiecția unui film de animație elaborat în diverse etape de către toți copiii din proiect).

Pe parcurs, de asemenea, vor avea loc activități de informare, mediatizare a problematicei cu ajutorul cadrelor didactice și al voluntarilor și se vor susține dezbateri și ateliere de fixare prin artă.

Copiii și tinerii (cu vârste cuprinse între doi și optsprezece ani) se vor exprima liber, prin tot avantajul secțiunilor artistice: muzică, teatru,

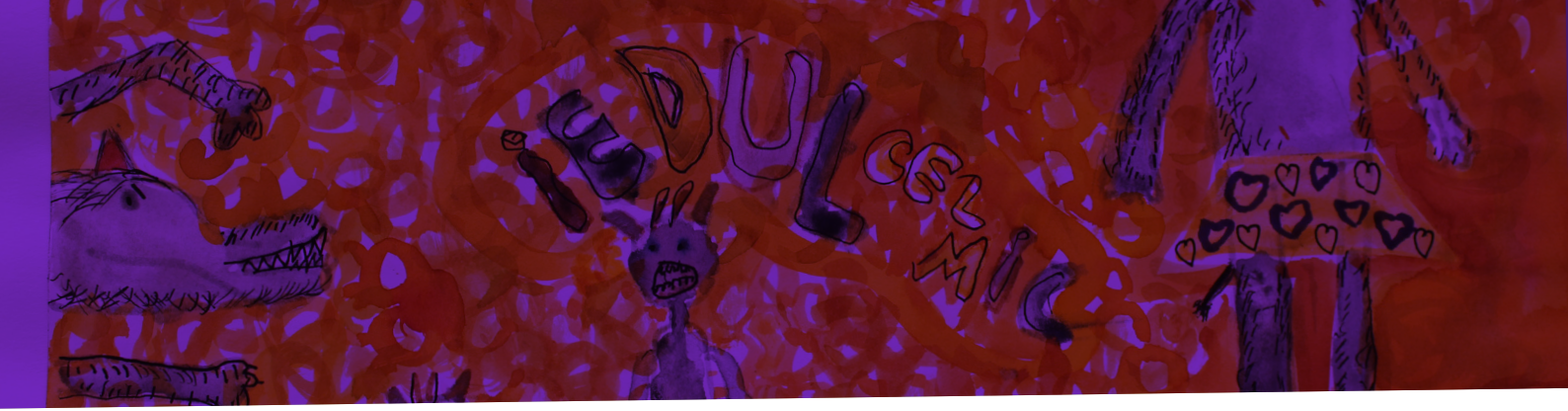
dans, literatură și arte vizuale, fotografie, film, scenografie, animație.

Echipa liceului nostru va contribui cu texte, compoziții muzicale și dramatice, lucrări de artă și, având în vedere experiența în acest domeniu, cu scenografia teatrului de păpuși, care va deveni un fim-manifest. Elevii de toate vârstele au realizat schițe, colaje, decoruri bidimensionale și personaje tridimensionale la atelierele de artă și scenografie, istoria modei și a arhitecturii. Un pas inedit este participarea elevilor de liceu în rândul echipei de animatori, care vor dinamiza, sub coordonarea profesorului de informatică, toate cadrele statice și personajele create de către colegii lor mai mici.

Suntem entuziasmați, optimiști și încurajați de credința că, prin aceste instrumente, societatea poate fi sensibilizată și poate fi antrenată în lupta împotriva marginalizărilor, a judecării aproapelui, a excluderii, a intoleranței, a etichetărilor.

Implementarea culturii în educație prin mijloace nonformale va avea ca impact dezvoltarea simțului critic și civic la copii, stimularea creativității, a originalității, a expresiei artistice ca mijloc de comunicare nonverbală. Exprimarea prin artă este o strategie de includere, de diminuare a frustrărilor, de combatere a lipsei de comunicare și, prin urmare, de combatere a agresivității sau a tendințelor de însingurare prezente în rândul copiilor și adolescenților.

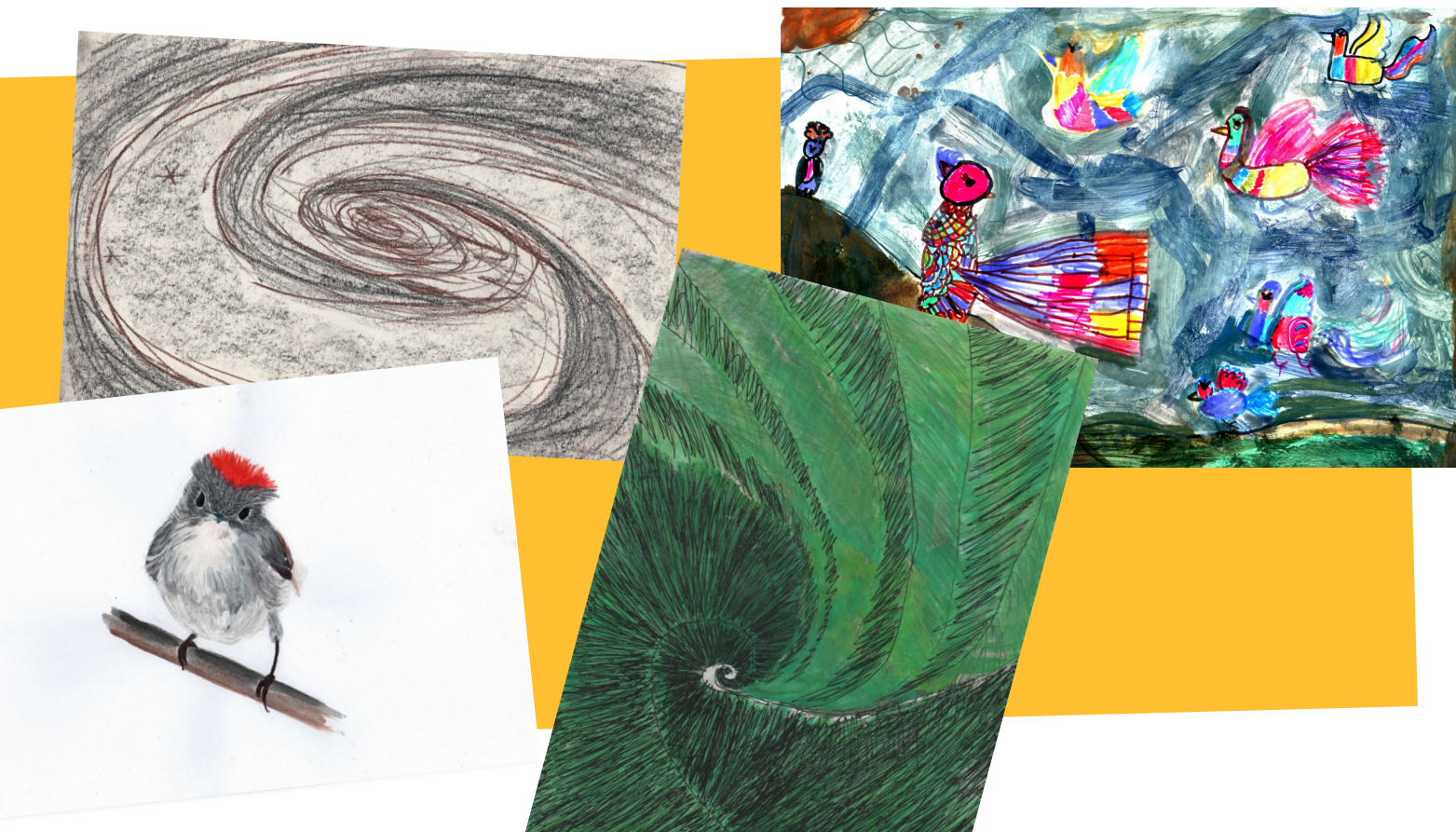
Anul acesta, am primit invitații diverse și ne-am mobilizat să participăm și la expoziții de artă organizate nu doar pe plan local, ci și în țară sau în străinătate.

Pregătim o colecție de lucrări care ne vor reprezenta la **olimpiada interjudețeană „Șotronul artelor”**, având ca temă „Spirala și secțiunea de aur regăsite în natură și în lumea artei”; o altă selecție va fi prezentă la **expoziția „Memorial Lidice”** din orașul Lidice/Cehia, abordând tema „Biodiversitatea” și, de asemenea, ne-am propus să fim pe simezele **galeriei de artă din Bitola, Macedonia**, elaborând tema „Mistere și ecosisteme”.

Elevii LTSTI au înfățișat, în operele lor, pline de candoare, vietățile iubite și dorul de natură. De remarcat cât de spontan și firesc modulează ductul liniei, cu precizie maximă, deși uneori linia tremură sub imperiul emoției trăite, ei proiectându-se cu ușurință în lumea pe care o definesc, datorită puterii maxime a imaginației.

Concursuri și expoziții de artă pentru copii și tineret

Linia și punctul au rol de construcție, de compoziție sau, uneori, ele substituie obiecte, forme. Culoarea generează o atmosferă plină de afectivitate, conținând și calmul, și suspansul, trădându-le limpezimea, talentul, originalitatea și căldură sufletească. Artă este, dintotdeauna, firescul lor, neîncătușat...

Elevii liceului nostru, alături de elevi ai altor școli, au participat anul acesta într-un proiect interesant derulat de Filarmonica „George Enescu” și Asociația „Clasic e fantastic”, o implicare provocatoare, de înaltă ținută, care a presupus cunoștințe artistice multidisciplinare.

Inițiatorii oferă în permanență copiilor orașului programe de educație muzicală, însă, cu prilejul anului aniversar Beethoven, și-au propus ceva mai mult:

finalizarea unui proiect editorial în care piesa de teatru care evocă în mod ludic copilăria marelui compozitor, oferită deja în spectacole celor mici, să aibă și o variantă tipărită, un album-martor, în spiritul seriei editoriale create, denumită „Copilăriile marilor muzicieni”.

Organizatorii nu au apelat la un grafician adult, ci și-au dorit ca această nouă publicație să fie ilustrată cu desene și picturi realizate tot de către copii, în urma unui concurs și a unei selecții riguroase.

În orele de educație muzicală, elevii LTSTI au audiat și vizionat concerte, au dezbătut contextul istoric și artistic în care a creat compozitorul și au explorat universul operei sale, cu prilejul activităților extrașcolare la care au fost invitați.

Fiind introduși în atmosfera artistică a epocii, deținând informații prețioase, au reușit mai departe, în cadrul activităților de educație plastică, să schițeze detalii, personaje, decorațiuni și compoziții complexe cu această tematică, într-un concept integrat, trans-disciplinar.

Au abordat secțiunile grafică, pictură sau tehnici mixte.

În urma unei selecții realizate de către juriul organizatorilor, desenele și picturile pe care le-a propus Liceul Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi” au constituit majoritatea covârșitoare a imaginilor ilustrând cartea „Copilăria lui Beethoven”. Lucrările copiilor noștri au fost prezentate publicului în cadrul unui eveniment inedit, în luna ianuarie. Elevii laureați au fost invitați la

vernisajul expoziției lor în foaierul Ateneului Român și au asistat la concertul interactiv special, dedicat marelui compozitor.

Elevii ilustratori au fost invitați pe scena mare a Ateneului

la finalul concertului, au fost elogiați în momentul lansării cărții, putând răsfoi cu încântare delicatul album, proaspăt ivit din grădina

Cum au ilustrat elevii LTSTI „Copilăria lui Beethoven”

parfumată și colorată a tiparului.

Delegația noastră a fost invitată să expună la microfon, pe de o parte, demersul artistic care a condus la această realizare și, pe de altă parte, conceptul școlii și secretul acestei reușite, regăsit în atitudinea întregii echipe: elevi, dascăli și coordonatori.

În aplauzele publicului, doamna Cristina Sâr-

bu, coordonatorul proiectului, i-a apreciat în mod deosebit pe elevii liceului nostru, venind cu propunerea de a continua această fructuoasă colaborare, cu alte mini-proiecte din aceeași serie a copilăriilor marilor muzicieni și pentru următorii ani școlari.

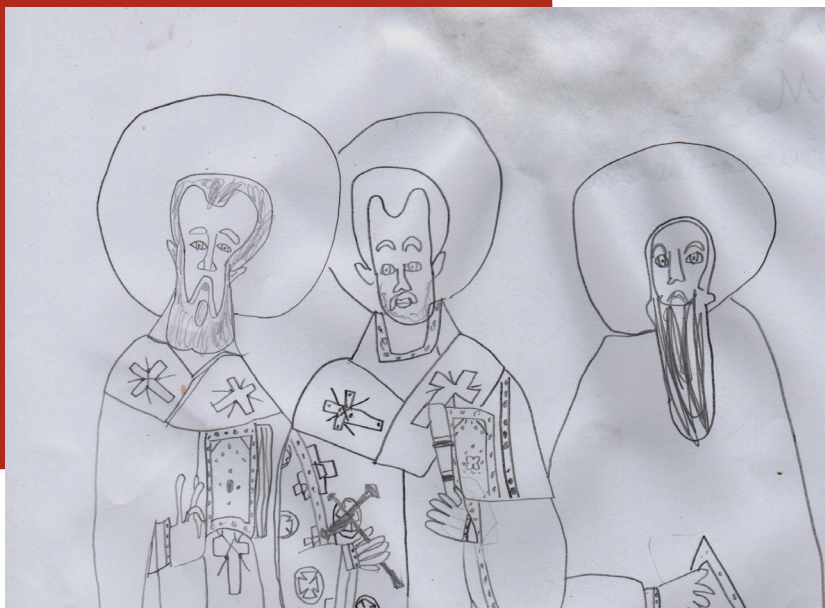
Fotografii ilustrative: Ana Maria Stoica și Cristian Bărcan

48

Echipa proiectului

Președintele colegiului redacțional: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Coordonator: Lucia Alexandra Crăciun

Redactor-șef: prof. dr. Georgiana Medrea Estienne

Redactori: director prof. Claudia Sive

Colaboratori: prof. Alina Ioana Roman, prof. Emanuel Coca,

prof. Mihaela Ștefan, prof. Gabriela Ciobotaru, prof. dr. Georgeta Neagu,

prof. Iuliana Scutaru, prof. Anca Stoian, prof. dr. Marian Apostol,

prof. Alina Comnoiu, consilier psihologic Simona Mocioi,

psiholog Maria Spătaru

Ilustrații: elevi ai Liceului Teoretic „Sfinții Trei Ierarhi”

Art Director: Ioana Bită Giulea – Design Books

Fotografi: Daniel Stoian, Ionuț Simioana

Corectură: Valeria Radu